

RADOSZA SÁNDOR

COMEDIA MEXICANA

tragikomédia két felvonásban

SZEREPLŐK:

LEV DAVIDOVICS TROCKÍJ
RAMÓN MERCADER
NATALJA SZEDOVA TROCKÁJA
SYLVIA, TROCKÍJ TITKÁRNŐJE
TROCKÍJ TESTŐREI, mint MATRÓZOK és INDIÁNOK

JÁTSZÓDIK:

A MEXIKÓI COYOACANBAN,
1940. AUGUSZTUS 20-ÁN

A Comedia Mexicana elé

Rögtön felvetődik a kérdés: szabad-e, lehet-e Lev Davidovics Trockijról (eredeti nevén: Bronstein) komédiát írni?

Nyilván nem!

Tragédiáért kiáltó életét - gondolhatjuk - megcsúfolná egy róla szóló vígjáték. Hiszen a zsidó Bronstein-Trockij élete eredendően és végzetszerűen tragikus. Hazájában, Ukrajnában már gyermekkorában találkozott a numerus clausus-szal. Illegalitásban és száműzetésben harcolt a cári, a sztálini és a hitleri önkény ellen. Lételeme volt a lázadás, de egy olyan korban élt, ahol mindig is indokolt volt lázadni, ezért Bronstein-Trockij - úgy tűnik - okkal és permanensen forrongott.

Elhagyni kényszerült magas hivatalát, (a Vöröshadsereg főparancsnoka volt) gyerekeit, hazáját, majd Európát is. Ostorozta Sztálint és annak legjobb tanítványát, Hitlert. Mindkét gonosz birodalmával harcban állt, amelyek külön-külön is elemésztették volna - miként a sztálini el is emésztette. Permanensen rombolta a maga szerény eszközeivel, leveleivel, cikkeivel a tébolyult hatalmat. Ennek következtében gyerekeit, vejeit, unokáit gyötörték. Mindkét fiát meggyilkolták, lányait halálba kergették, barátait, rokonait perbe fogták, majd kivégezték. Elveszítette, de el is veszejtette mindenkijét, végül önmagát is.

Bronstein-Trockij élete és halála a század szimbóluma. (Még nevét is egykori rabtartójáról, bizonyos Trockij nevű börtönőréről vette fel.) Anarchisták, pitiáner és állami szintre emelt terroristák, forradalmárok és bérgyilkosok századának volt a permanens ellenzéke, miközben sodró élete folyamán néha maga is volt mindaz. Amikor hatalmon volt, ő sem szállt szembe más népek leigázásával. Sokáig nem emelt szót a más osztálybeliek (ahonnan ő maga is jött) és a másként gondolkodók (aki ő maga is volt) lemészárlása ellen.

Amikor tehette volna, nem váltotta le Sztálint.

Gondolhatnánk, ez lett a veszte. De ha megtette volna, ő lett volna a másik Sztálin, hiszen: akik rossz irányba tartanak, azok között a különbség csak árnyalatnyi lehet. Lev Davidovics Bronstein-Trockijnak lételeme volt az illegalitás. Született vesztes volt, permanensen ellenzéki. Minden idegszálával mást akart. Mást, mint Lenin, mást, mint Sztálin.

„Proletárdiktatúrát, de másképpen!!!” Örök száműzöttként, örök üldözöttként, örök elnyomottként, de mégis csak a rosszért, a diktatúráért harcolt.

Ezért nem írhatunk Lev Davidovics Bronstein-Trockijról tragédiát. A Comedia Mexicana a sztálinisták, a fasiszták, az anarchisták és más terroristák áldozataiért szól. Semmi köze Trockijhoz.

Ő maga egyébként mindig is szerette volna a szerepcseréket. Nyikolájevben pedig Szokolovszkijjal, első felesége bátyjával írt is drámát. Igaz, ő a hatalomban akarta volna bevezetni a forgóplaccot, nem a színpadon. Elképzeléséért az általa korábban le nem váltott Sztálin - Ramón Mercader (álnevén: Jacques Mornard) - által agyonverette.

Sztálinról tudjuk, hogy postakocsi rablóként kezdte és generalisszimusszá léptette elő magát. Grúz papnövendék volt, későn tanult meg oroszul, de aztán irtotta a papokat, a nem oroszokat, az oroszokat, a nem kommunistákat és a kommunistákat.

Kolombusz, genovai hajósként indult, majd alkirálya lett annak az Indiának, amelyben soha sem járt. Idegen volt Hispániában, ahonnan éppen akkor űzték ki az idegeneket. Ám a hatalom megbocsátotta neki, mert hódító terveihez jól jött az új út „ideológiája”. Sztálin sem, Trockij sem, Kolombusz sem tudhatta meg, hogy valójában eltévedt. Torquemada fő inkvizítor elfogadta, hogy az „egy igaz hit” terjesztésének érdekében az idegen hajós elmehessen téríteni (gyilkolni, rabolni, népeket irtani). Mellesleg egy zsidó asszony, (Santa) Maria nevét foglalta imáiba Torquemada, hogy útjuk sikerrel járjon. Hitler is lepaktált Sztálinnal. Hitler se volt Németország szülőtte, osztrák származású szobafestőként kezdte és birodalmi Führerként borította lángba a világot.

Mindezeket a kézenfekvő párhuzamokat csak azért vázoljuk, mert ezekről nem szabad szólnia a COMEDIA MEXICANÁ-nak! Ezekről és Trockij életéről nem, mert akkor históriás kalendáriummá, életrajzzá, tragédiává anakronizálná ez a coyoacani vígjáték.

Radosza Sándor
1996.

I. felvonás

Trockája és Mercader elhatározzák, hogy Trockij születésnapjának előestéjén, 1940. november 7-én előadják Trockij „KOLOMBUSZ” című darabját, a Comedia Mexicana színház társulatával. Mercader lefordította spanyolra és most, augusztus 20-án, Trockij távollétében főpróbát tartanak. A szerző kamasz korában írta vígjátékát. Akkor még maga is kiforratlan volt. Mercader adaptálása sem műfordítás és a színészek is amatőrök: Trockij, a felesége, titkárnője, annak udvarlója és Trockij testőrei.

Azért, hogy a nézők követni tudják a váltásokat, a színészi játékon túl a megszólítások segítik a szerepcserék jelzését. Logikát viszont nem szabad a váltásokban keresni, mert az Trockij elveiből, idegállapotából, szeszélyeiből vagy ha úgy tetszik, permanens forradalmi-anarchikus szemléletéből fakad csupán. Trockij csupán ember, akár egy színész, „azt én jobban el tudnám játszani”.

A szín: Trockij dolgozósobájában kialakított Santa Maria hajó.

HANGOK *(lincshangulat)* Tengerbe vele! Bitót! Akasszuk fel! *(stb.)*

TROCKÁJA, MINT DON CRISTÓBAL COLÓN
(üvöltve középre lép, hogy megakadályozza a gyilkosságot)
A Föld gömbölyű!!!

MIND *(nem egyszerre)* A Föld gömbölyű, Don Cristóbal!

MERCADER, MINT BRONSTEIN
Teremtő Isten. Mi folyik itt?

TROCKÁJA Nem tűrök semmi féle rendbontást!

MIND *(egyszerre)* A Föld gömbölyű, Don Cristóbal!

TROCKÁJA Még egy ilyen önfeledt ünnepnapon sem, mint a mai!

MIND *(elgondolkodnak, minek az ünnepe ez a nap)*

SYLVIA Bocsásson meg, Don Cristóbal, minek az ünnepe ez a nap?

TROCKÁJA 1492. október 29-én tetten értük hajónkon az utolsó idegent. Ezt a napot az Éberség Napjává nyilvánítom!

MIND A Föld gömbölyű, Don Cristóbal!

SYLVIA Don Cristóbal!

TROCKÁJA *(indulna, megáll)* Parancsoljon, senor Alvarez!

SYLVIA A Hajótanács nevében érdeklődöm, hogy mikorra tűzi ki *(Mercaderre néz)* Bronstein tárgyalását?

TROCKÁJA *(körülnéz, kivár)* Ebéd után, senor Alvarez.

csend

MIND E - e - e- béd?!! Ebéd... ebéd után?!!! Ebéééé!!!! *(kalapok, pipák röpködnek fölfelé)*

TROCKÁJA Igen, senor Alvarez, ma ünnepelünk.

SYLVIA A Föld gömbölyű, Don Cristóbal!

TROCKÁJA Paszulyt mindenkinek! *(többiek örülnek)*

SYLVIA A Föld gömbölyű, Don Cristóbal!

TROCKÁJA Két tányérral! *(örülnek)*

SYLVIA A Föld gömbölyű, Don Cristóbal!

TROCKÁJA Előtte bort mindenkinek! *(éljenzés)* Senor Bronstein!

MERCADER A Föld gömbölyű, Don Cristóbal!

TROCKÁJA Megkérem, hogy amíg a Hajótanács nem hozta meg ügyében az ítéletet, ne hagyja el a hajót.

MERCADER *(körbenéz, mindenütt tenger)* A Föld gömbölyű, Don Cristóbal!

TROCKÁJA *(indulna, megáll)* És! Amíg vád alatt áll, senor Bronstein, nem használhatja jelszavainkat!

MERCADER A Föld göm..... bocsánat. Értettem, Don Cristóbal.

TROCKÁJA *(indulna, megáll)* És! Amíg vád alatt áll, senor Bronstein, ne szólítson meg!

MERCADER Bronstein ellentengernagy alázatosan....

TROCKÁJA *(indulna, megáll)* És! Már nem ellentengernagy, senor Bronstein!

MERCADER Bronstein ...tengernagy aláza... *(nézi Trockáját, de látja, hogy már lejjebb fokozták)* ...Bronstein főtanácsos alá... *(nézi-látja)* ...Bronstein hajós... *(nézi-látja)* ...Bronstein őrizetes megértette a parancsot.

csend

SYLVIA *(megérkezik az üsttel)*

TROCKÁJA Jó étvágyat, hajósok!

MIND A Föld gömbölyű, Don Cristóbal!

a tárgyalás az ebédelés alatt folyik. Közben az Sylvia méri a paszulyt, a hajósok félkörbe állják a perbefogottat. A pert evés közben, tele szájjal kommentálják végig. Csak Trockája(-Cristóbal) és Mercader(-Bronstein) nem eszik és nem ül

TROCKÁJA A vádat tehát ...persze, csak ha a Hajótanács nem dönt másként...

MIND *(zabálnak, bólogatnak, hogy nem)*

TROCKÁJA ...akkor, mint Kasztíliai Izabella...

MIND *(tele szájjal)* A Föld gömbölyű, Don Cristóbal!

TROCKÁJA ...és Aragóniai Ferdinánd...

MIND A Föld gömbölyű, Don Cristóbal!

TROCKÁJA ... ökirályi felségek kijelölt alkirálya, magam képviselem. A védelmet pedig... *(körülnéz, de látja, hogy senki sem akarja védeni)* ...persze, csak ha a Hajótanács nem dönt másként...

MIND *(esznek és bólogatnak, hogy nem)*

TROCKÁJA ...akkor képviselje élelmezésügyi tanácsnokunk, senor Alvarez. *(a hajósok helyeslik, Sylvia nem örül)*

TROCKÁJA A jegyzőkönyvet pedig vezesse... *(körbenéz, egyenként vizsgálja a hajósokat, de mind analfabétának tűnik)*

II. TESTŐR *(amikor ránéz Trockája)* Viszont Bronstein tud.

MIND Igen. Vezesse ő. Tud írni, ezt nem tagadhatja le előttünk.

II. TESTŐR Bevallod-e, hogy te fogalmaztad az amnesztia-kérvényemet?!

MERCADER Azt írtam, soha sem ártottál senkinek.

III. TESTŐR Elismered-e, hogy te szoktad írni a szerelmesleveleimet?!

MERCADER Mindig azt írom Juanitának, el fogod venni.

IV. TESTŐR Tagadod-e, te szoktál felolvasni esténként a Bibliából?!

MERCADER Főleg az örök világosságot szeretitek.

TROCKÁJA ...vezesse Bronstein!

MERCADER *(meg akarja köszönni, de tudja, hogy nem szólhat, hallgat. Papírt, tollat, tintát hoznak neki)*

TROCKÁJA *(hivatalosan)* Vádlott, álljon fel!

MERCADER Állok, kérem. *(írja a párbeszédet)*

TROCKÁJA És mindig a kérdésre feleljen!

MERCADER Értem, kérem. *(írja)*

TROCKÁJA És ne mondja mindenre, hogy „kérem”. Ezzel késlelteti a döntéshozatalt.

MERCADER *(írja)* „... a döntéshozatalt”. *(válaszol)* Kérem!

TROCKÁJA Neve?

MERCADER *(mondja és írja a saját adatait)* Le-vi Dá-vid Bron-stein.

TROCKÁJA Kora?

MERCADER *(írja)* Harminc leszek... *(elbizonytalanodik, fölneéz)* ... minden esetre huszonkilenc elmúltam!

TROCKÁJA Családi állapota?

MERCADER Nős, négy gyerekes apa vagyok. *(írja)*

TROCKÁJA Nemzetisége?

MERCADER Én már Aragóniában születtem. Sőt, már az apám is... *(írná)*

TROCKÁJA Azt írja be, hogy milyen nemzetiségű!!!

MERCADER Igenis! *(beírja)*

TROCKÁJA Vallása?

MERCADER ...de már kikeresztelkedtem! Sőt, már...

TROCKÁJA Azt írja be, hogy milyen vallású volt!!! Vádlott! Ismeri Királyi főinkvizítorunk, Don Torquemada ...

MIND *(kanálzörgés közepette)* A Föld gömbölyű, Don Cristóbal!

TROCKÁJA ... első számú Vérvonal Törvényét?

MERCADER Minden hispán ismeri.

TROCKÁJA Maga is?

MERCADER Főinkvizítor urunk megbízásából magam fogalmaztam.

TROCKÁJA Ellenezte-e annak megszavazását?

MERCADER Próbáltam egyéni elbeszélgetést kieszközölni...

TROCKÁJA Kérte-e annak módosítását?

MERCADER Egyes kitételei mellé lábjegyzetet írtam.

TROCKÁJA Hány olyan személyt jelentett már be, aki megszegte azt?

MERCADER Nem igen mozgok én kérem emberek között.

TROCKÁJA Hogy szól a törvény?

MERCADER *(hallgat)*

TROCKÁJA Hangosabban!

MERCADER „Hispania hatalmas. Hispania földjéről valamennyi idegen kiűzés-sék!”

MIND *(evés közben)* Hispania hatalmas, Don Cristóbal!

TROCKÁJA Kötelezőnek érzi-e magára nézve a törvényt?

SYLVIA Tiltakozom, Don Cristóbal! *(megijed. Döbbent csend, még az evést is abbahagyja mindenki, Mercader ezt, mint jegyzőkönyv-vezető írja)*

TROCKÁJA Helyt adok, senor Alvarez. *(evés tovább)*

SYLVIA Köszönöm, Don Cristóbal!

MERCADER Köszönöm, Alvarez.

TROCKÁJA Levi Dávid Bronstein! Azzal vádolom, hogy létevel kijátszotta a Vérvonal Törvényt. *(zúgolódás)*

MERCADER *(halkan)* Létem a téttem...

TROCKÁJA Mivel tudja indokolni tettét?

MERCADER Levi....

TROCKÁJA Ki bízta meg azzal, hogy beépüljön közénk?!

MERCADER ...Dávid...

TROCKÁJA Tud-e felhozni védelmére valami enyhítő körülményt?

MERCADER ...Bronstein...

TROCKÁJA Enyhítsen kimérendő ítéletén!

MERCADER ...voltam.

TROCKÁJA De ha azon már nem is tud, könnyítsen a lelkén! Ha már magát el is veszejtette, legalább a társai életét mentse meg!! Ki az összekötője?!! *(Mercader hallgat)* Ki a cinkosa a hajón?!! *(Mercader hallgat)* Mi a jelszó?!! *(Mercader hallgat)* Mikor kellett volna elsüllyeszteni a Santa Mariát?!!

csend

SYLVIA Tekintetes Hajóbíróság! A folyondáros csatározások során népünk állandóan keveredett a bennünket ostromlókkal. Ezért szinte a világ valamennyi hajósnépének a vére az ereinkben csörgedez, miként a miénk is ott lüktet távoli nemzetek fiainak szívében. Ha idegensége miatt halálba küldjük Bronsteint, apáink, nagyapáink sírjait gyalázzuk. Önmagunkból tagadunk meg egy-egy zsigert, tekintetet, mozdulatot. Kérdezem tőletek, Santa Maria hajósai, Aragónia, Kasztília és Granada fiai!! Herdáljuk-e el őseink örökét egy hirtelen haragból hozott törvény miatt?!!!

TROCKÁJA *(megijed az érveléstől)* Bitót!!!

MIND *(emésztene)* Úgy van! Tengerbe vele! Akasszuk fel! *(stb.)*

SYLVIA Hajónk neve: Santa Maria!!!

MIND A Föld gömbölyű, Don Cristóbal!

SYLVIA Annak a szentéletű szűznek a nevét viseli hajónk, aki világra hozta, felnevelte és közénk engedte az Úr fiát. Ha büntetjük Bronsteint, kivetjük Jézust is szívéből. És ha száműzzük Krisztust, elfordulunk anyjától, Máriától is. Megtagadjuk a Santa Mariát és megtagadjuk úticélunkat is, Indiát!!!

TROCKÁJA Még ma kivégezni!!! Az tartsa fel a kezét, aki nem szavaz a saját maga által is megszavazott, ám azt galád módon kijátszó Levi Dávid Bronstein megbüntetésére!!!

MIND *(gondolkodnak, értelmezik a kérdést, egymást lesik, hogy kell szavazni. Csend)*

SYLVIA Indiát! Ahová járatlan úton indultunk, hogy hazavigyük onnan a selyemfényű kelmét, az Éden fűszereit és az indiánok földjében szunnyadó kincseket!! Amelyből nektek is jut bőségesen és nem kell többé rozoga bárkáitokon dacolni a morajló tengerrel, hogy egy szákra való heringet fogjatok!! Mert az a bőség kosara! Az közös, az mindenkié!

MIND *(megenyhülnek)*

SYLVIA Akartok-e eltántorodni az Indiába vezető útról, amelynek alkirályává már ki is nevezték kapitányunkat, Don Cristóbalt?!!

MIND A Föld gömbölyű, Don Cristóbal!

TROCKÁJA

Hajósok, Santa Maria legénysége! A Hajóbírótság megtárgyalta Levi Dávid Bronstein ügyét. A nyilvánosság előtt lefolytatott per során világossá vált, hogy a vádlott ismeri a Vervonal Törvényt, meghozatala ellen nem tiltakozott, később pedig megsértette azt. Ítéletünk tehát ... *(Trockája Mercaderre néz, aki már beletörődött ítéletébe, lélekben már nincs jelen, a messzi távolba bámul)* Bronstein!!!

MERCADER

(megriad) Hm? Mi az? Mi történt?

TROCKÁJA

Maga a jegyzőkönyv vezető! Vagy nem a társai kérték, hogy hadd vezethesse maga a jegyzőkönyvet?!!

MERCADER

Kollektív döntés volt, bizony.

TROCKÁJA

Írja! A hajótanács...

MERCADER

(írja és mondja is, amit ír) Halál!

TROCKÁJA

...ítélete: halál.

csend

Elítélt! Kíván-e élni az utolsó szó jogával?

MERCADER

(vívódik, két társa hozza a bitót, nem szól)

TROCKÁJA

Tekintetes Hajóbírótság! *(közben Mercadert a bitó alá vezetik, nyakára kötelet kötnek)* Én Cristóbal Colón, a Santa Maria kapitánya Don Torquemada királyi főinkvizitorunk törvényének ezennel eleget tettem. De az imént senor Alvarez abbéli felelősségemre is figyelmeztetett, hogy egyben India alkirálya is leszek, amint odaérünk. *(elérzékenyül)* Magam Genovából érkeztem hozzátok. Elhagytam enyéimet, mert - bár az ő vérük az én vérem is - nem értették meg azt a történelmi felismerést, amit ti azonnal magatokévá tettetek, hogy a Föld nem egy lapos tányér, hanem...

MIND

A Föld gömbölyű, Don Cristóbal!

TROCKÁJA

...hanem... ja, igen: gömbölyű. Torquemada főinkvizitor urunktól viszont én tanultam meg, hogy Kasztília és Aragónia egyesülésével, Granada elfoglalásával és az idegenek Hispániából való kiűzésével még nem szilárdult meg a Birodalom! E rend alapja a vasfegyelmű jog betartása, ha az mégoly lesújtó is tud lenni, mint most. Tehetnénk persze kivételt, hiszen Levi Dávid Bronstein, bár maga is beismeri bűnösségét, de azt is tudjuk róla, hogy szárazföldi úton járt már Indiában. Beszéli a nyelvüket, ismeri szokásaikat, aranylelőhelyeiket... *(mindenki megenyhül)*... de a Hajótanács döntése számomra szent! Ám, ha következetesek akarunk lenni, akkor üzzünk el minden idegent a hajóról. Bronstein után tüzzük ki a másik tárgyalást: Cristóbal Colónét!

rémült csend

SYLVIA

Aztán az enyémet!

MIND

(egyenként, És az enyémet! Enyémet is! Stb.)

TROCKÁJA *(leinti a hangzavart)* Hajósok! Mielőtt meghozzuk felmentő ítéletünket, javaslom, hallgassuk meg senor Bronsteint!

MERCADER *(besokkolt, csak bámul a távolba)*

SYLVIA Na! Bronstein! *(megrázza)*

MERCADER Kérlek...Alvarez...

SYLVIA Mondd el, hogy nem igaz!

MERCADER Kérlek... ha... ha mégis eljutnátok Indiába.... ha mégis odaérnétek... onnan meg haza... Alvarez, kérlek... hogy ha hazaértetek... kérlek, keresd fel a családomat... és...

SYLVIA Mondd, hogy igaz, de te nem úgy gondoltad!

MERCADER Tudom, hogy veszélyes dologra kérlek... hogy nem várhatom el tőled, hogy megtedd értem. Nem én miattam... ő miattuk! És... nem is kell, hogy elmenjél... csak... csak mondd azt, Alvarez, hogy te elmész az én családomhoz, én meg elhiszem!

SYLVIA Mondd, hogy nem akartad! Hogy megbántad!!

MERCADER Tudom... nem ígérhetsz ilyet. Nem is várhatom el tőled, hogy ilyet ígérjél...

SYLVIA Ébredj, Bronstein!! Még megmenekülhetsz!!!

MERCADER Csak tegyél úgy, mintha nem mondanád meg nekem nyíltan, hogy nem mész el. Hogy hadd higgyem azt, hogy te elmész az én családomhoz. Elmész és amikor az én Alekszandrám elébed áll... elébed áll és megkérdezi... amikor az ő tüzes szemével belenéz a szemedbe és megkérdezi... De nem!! Ne félj!! Ő nem fogja megkérdezni!! Ő úgy szokott kérdezni, hogy meg se szólal, csak néz. Na!! Ekkor mondd azt neki, hogy csatában estem el!!!

SYLVIA *(mondaná, hogy felmentették, de Mercader leinti)*

MERCADER *(alkudozik a halálnemben)* Jó! Legyen sárgaláz!

SYLVIA *(mondaná)*

MERCADER Jó! Legyen skorbut!

SYLVIA *(mondaná, de nem jut szóhoz)*

MERCADER *(sértődve)* Himlő?!! Jó! Nem bánom. Fulladjak vízbe! *(tekintete kitisztul és már nem a múltba réved, hanem a valós távlatba)* F...!!! F...!!! Fö...ö...öld!!! Föld!! Föld!!

MIND *(nézik, mutatják és kiáltják)* Föld!!! *(leemelik az akasztófa sámlijáról, vállukra emelik és együtt éljeneznek. Kalapok repülnek, letérednek, stb. Az öröm tetőfokánál lép be Lev Davidovics Trockij. Olyan, ahogy Plehanov jellemezte: piperkóc. Kínosan pedáns, aprólékos és elméleti)*

TROCKÍJ Elvtársak!!!

MIND *(döbbent csend)*

TROCKÍJ *(beljebb jön)* Mi folyik itt, kérem?!!

MIND *(hallgatnak)*

TROCKÍJ *(fürkészi a díszletet, majd a „szereplőket” is)*

TROCKÁJA *(hogy oldja a kínos csendet)* Lev drágám, már hazajöttél?

TROCKÍJ *(bámészkodik tovább)* Haza.

TROCKÁJA Na és? Mit állapított meg doktor Jimenéz?

TROCKÍJ *(helyesbít)* Himenéz! H-val. Úgy írjuk, Jimenéz, de h-val ejtjük. Doktor Himenéz!

TROCKÁJA Na és mit mondott, Lev drágám?

TROCKÍJ *(fürkészi a jelmezbe bújt testőreit)* Azt mondta, kézcsókját küldi neked, Natasám, drágám.

TROCKÁJA Jaj...! És még?!

TROCKÍJ Meg azt is, hogy adjam át neked, Natasám, drágám.

TROCKÁJA Jaj...! A diagnózisodról mit mondott?!

TROCKÍJ Azt mondta: „Kedves Lev Davidovics, önnek acélból vannak az idegei. Három hónap sem telt el az ön elleni merényletkísérlet óta és megint kiváló fizikai és ideg állapotban van.”

TROCKÁJA *(örül)* Drága Lev! Ezt mondta? Tényleg?!!! Nem hallgatsz el valamit?

TROCKÍJ Lehet, hogy nem acélt mondott, hanem vasat, de valami hasonlót. Aztán kérdezte, hogy mi van a merénylettel, ezzel a „Mexikó Michelangelójával”, ezzel a Siqueiros-szal.

TROCKÁJA És mit mondtál neki, Lev drágám?

TROCKÍJ Mondtam, hogy „Chile Puskinja” ez a Pablo Neruda meghívta magához, úgyhogy súlyos ítéletre nem számíthat. Gyilkos bagázs! *(rájön)* Natasa!!! Te kutakodtál az én irataim között?!!!

TROCKÁJA Hiszen te kértél meg rá, drága Lev, hogy archiváljam őket.

TROCKÍJ Ti elolvastátok az én komédiámat?!!!

TROCKÁJA Megkértem Mercader elvtársat, hogy fordítsa le spanyolra.

TROCKÍJ Spanyolra fordíttattad?

TROCKÁJA Még a múlt héten.

TROCKÍJ És elő akarjátok adni valahol?

TROCKÁJA Csak elpróbáljuk.

TROCKÍJ És miért pont a második felvonással kezdték?!

TROCKÁJA Mert Torquemada jelmezét még varrják.

TROCKÍJ És miért játsszátok nélkülem az én drámámat?

TROCKÁJA Mert meglepetésnek szántuk.

TROCKÍJ Nem minden eredmény nélkül, Natasám drágám.

MERCADER Trockíj elvtárs!

TROCKÍJ Ki ez a haramiának öltözött szépfiú?

TROCKÁJA Na de Lev drágám!! Ő Sylvia udvarlója. Már találkoztatok.

TROCKÍJ Csak akkor nem volt ilyen anarchista bérgyilkosnak öltözve.

SYLVIA Tetszik emlékezni, Trockíj elvtárs! Megkértem Önt, hogy Ramón elhozhassa önnek az egyik cikkét.

TROCKÍJ Estéről volt szó, Mercader elvtárs!

TROCKÁJA Mercader!! R-rel, Lev drágám. Mercader! Én is így jegyeztem meg a nevét: elől „r”, hátul „r”. Ramón Mercader! Igaz, Sylvia?

SYLVIA *(elpirul)*

TROCKÍJ És mi van magán? Terrorista, vagy bérgyilkos gúnya ez?

MERCADER Bronstein jelmeze.

TROCKÍJ Hogyan?! Maga játszik eng..., maga játssza Bronsteint?!

MERCADER Natalja Szedova pedig Kolombuszt.

TROCKÍJ De miért?!!!

TROCKÁJA Lev drágám! Mercader elvtárs jó barátságban van a Comedia Mexicana...

TROCKÍJ *(helyesbít)* Mehikáná!! H-val! Úgy írjuk: Mexicana, de úgy mondjuk, Mehikáná!!

TROCKÁJA ...Mehikáná dramaturgjával. Szeretném, ha születésnapod előestéjén, november 7-én színpadra állítanák az te Kolombuszodat. Én már látom a Comedia Mexicana plakátját: „Lev Davidovics Trockíj: Kolombusz”!!

TROCKÍJ Én meg látom Sztálin bérgyilkosát: „Lev Davidovics Trockíj: bum-bum-bum”!!!

MERCADER Segít nekünk, Trockíj elvtárs?

TROCKÍJ Ez az én drámám, Mercader elvtárs!

MERCADER Trockíj elvtárs! A szerzők nem saját maguk szórakoztatására szokták írni a darabjaikat...

TROCKÍJ A titkárnom gavallérja kioktat engem?!!!

MERCADER Csak figyelmeztetem!!

TROCKÍJ Mit csinál, Mercader?!!!

MERCADER Emlékeztetem a kötelességére!! Ez a dráma csak addig volt az öné, amíg dolgozott rajta!! De nekünk, munkásfiataloknak írta, a világ proletariátusa számára!! Többé nem veheti el tőlünk azt, ami a miénk!!

TROCKÍJ *(hosszú csend, halkán)* Ez a komédia első feleségem, Alekszandra Lvovna bátyjának, Szokolovszkijnak a biztatására született, Nyikolájevben, a századforduló körül. Amikor még nem hívtak Trockíjnak. A Trockíj nevet csak Uszty-Kutból való szökésemkor vettem fel. Egyébként a börtönörömet hívták Trockíjnak! Irtó nagy pofonokat tudott adni, gondoltam, ez jó név lesz az illegalitásban. Jó oroszos, erőszakos, ami akkor oda kellett. Amikor ezt írtam, tizenhat éves voltam... tele hittel, lendülettel...

MERCADER Ezért kérem, hogy segítsen, Trockíj elvtárs! Hogy itt, próba közben írja át, amit másként gondol azóta. Átírhatja az azóta eltelt negyvenöt hányatott évét!!!

TROCKÍJ *(megsértődik)* Unalmasnak tartja a drámámat, Mercader elvtárs?!!!

MERCADER Éppen fordulatai miatt tetszik ennyire!

TROCKÍJ Túl könnyen értelmezhetőnek?!!!

MERCADER Szimbolikájának különös súlya van!

TROCKÍJ Naívnak?!!!

MERCADER Legnagyobb erőssége a bugyutasága mögé rejtett jellemábrázolás.

TROCKÍJ Jó. Nem bánom. Ha ragaszkodnak hozzá. *(kéreti magát)* De csak, ha nem untatom vele az elvtársakat!!

MIND Á! Dehogy! Ugyan már, Trockíj elvtárs! *(stb.)*

TROCKÍJ De figyelmeztetem önöket, hogy csak addig játszom, amíg nem kapom rajta valamelyiküket, hogy unja...

MIND Rendben lesz minden, Trockíj elvtárs. Természetesen. *(stb.)*

TROCKÍJ Natasám, drágám!

TROCKÁJA Mondjad, drága Lev!

TROCKÍJ Gondolod, hogy vállaljak én is szerepet?

TROCKÁJA *(szemrehányóan)* Hát persze! De drága Lev...!

TROCKÍJ Jó. Azt hiszem, Alvarezt játszhatom én tovább.

TROCKÁJA *(szemrehányóan)* De drága Lev...!

TROCKÍJ *(szerényen)* Játsszam inkább Bronsteint?

TROCKÁJA ÉS MERCADER Az a neked való, drága Lev! Az az önnek való, Trockíj elvtárs!

TROCKÍJ Rendben! Legyek hát én... mondjuk, legyek... igen! Kolombusz! közben már behozták az - elejtett vad módján egy vízszintesen tartott faághoz kezénél-lábánál odakötözött - indiánt: Kevély Sziklát, akit most még Sylvia játszik. Trockája ráadta Trockíjra Kolombusz kalapját és köpenyét, a jelenetek törés nélkül követhetik egymást

MERCADER MINT BRONSTEIN Kérem, Don Cristóbal! Ha megbocsát.

TROCKÍJ MINT CRISTÓBAL Semmiség, senor Bronstein.

MERCADER Nem, most nem erről... illetve köszönöm, amit értem tett...

TROCKÍJ Legalább mi *(kacsint)* „idegenek” tartsunk össze az ő hajójukon, nemdebár, senor Bronstein.

MERCADER *(vissza akar kacsintani, de egyrészt túl bizalmasnak tartaná, másrészt a mondandója miatt nem is ideillőnek ítéli)* Jelenteni szeretnék, Don Cristóbal.

TROCKÍJ Így egymás közt elhagyhatjuk a formaságokat, senor Bronstein.

MERCADER Megtisztel, Don Cristóbal. De arról szeretnék beszélni önnel... ha nem veszi bizalmaskodásnak, akkor úgy mondom: arról szeretnék beszélni önnel „bizalmasan”, hogy én már jártam Indiában és...

TROCKÍJ Elő is fogom léptetni első helyettesemmé, senor Bronstein.

MERCADER Nem, most nem erről... illetve, a Föld gömbölyű, Don Cristóbal!

TROCKÍJ Kijelölte az átnevelő tábor helyét?!

MERCADER Még az este, Don Cristóbal!

TROCKÍJ Összeírta az átnevelhető indiánok névsorát?!

MERCADER Kora reggel, Don Cristóbal!

TROCKÍJ Fölégették az ellenálló bennszülöttek kunyhóit?!

MERCADER Dél óta lángol az ország, Don Cristóbal!

TROCKÍJ Asszonyaik?!

MERCADER Boldoggá téve, Don Cristóbal!

TROCKÍJ Harcosaik?!

MERCADER Eltemetve, Don Cristóbal!

TROCKÍJ A hitetlenek?!

MERCADER Megtérítve, Don Cristóbal!

TROCKÍJ Varázslóik?!

MERCADER Átkeresztelve, Don Cristóbal!

TROCKÍJ Szentélyeik?!

MERCADER Istállóvá alakítva, Don Cristóbal!

TROCKÍJ Sírjaik?!

MERCADER Felszántva, Don Cristóbal!

TROCKÍJ Ékszereik?!

MERCADER Lefoglalva, Don Cristóbal!

TROCKÍJ Aranyaik?!

MERCADER A Santa Marián, Don Cristóbal!

TROCKÍJ *(minden átmenet nélkül)* Azt mondod, Natasám, hogy Torquemada jelmeze nincs még kész?

MIND *(kizökkennek. Leteszik a fogoly indiánt, lazítanak, stb.)*

TROCKÁJA *(elbizonytalanodva)* Fél óra múlva már felveheti Mercader elvtárs.

TROCKÍJ Mercader elvtárs?!!!

TROCKÁJA Az első felvonáshoz.

TROCKÍJ *(megsértődik)* Órá szabták a ruhát?!!!

TROCKÁJA Hiszen nélküled terveztük a próbát, drága Lev.

TROCKÍJ *(palástolja sértődöttségét)* Úgy.

TROCKÁJA Hogy meglepjünk vele november 7-én. A születésnapodra!

TROCKÍJ Tudom! A Comédia Mehikánában.

TROCKÁJA Én már látom a plakátokat: „Lev Davidovics Trockij: Ko...”

TROCKÍJ Tudom! „Lev Davidovics Trockij! Bumm-bumm-bumm!!!

TROCKÁJA *(odamegy hozzá, átöleli)* Rémeket látsz, drága Lev.

TROCKÍJ Május végén is rémeket láttam? Kis híján meggyilkoltak, ha még emlékszel rá, Natasám, drágám. Meg akartak gyilkolni. Az a „Mexikó Michelangelója”, az a Sztálin-bérenc Siqueiros. Azóta erődítmény ez a ház. Azóta nem ura, hanem foglya vagyok ennek a várnak.

TROCKÁJA De szerencsénkre nem sikerült. És ez Sztálint is arra figyelmezteti, hogy kétszer ő sem követheti el ugyanazt a hibát, drága Lev.

TROCKÍJ Nem is fogja, Natasám drágám!

TROCKÁJA Ne forgasd ki a szavaimat, drága Lev!

TROCKÍJ Natasám! A terrorizmus sok tekintetben olyan, mint a forradalom! Hisz minden forradalom célja maga a forradalom! Az általa ledöntendő régi, és az általa felépítendő új társadalom csupán eszköz. Mert ez az új rendszer is elavul hamarosan! Ezért, aki tegnap még forradalmár volt, mára fékezőjévé válik annak, ha nem hisz az egyetlen időtálló forradalomban, az én forradalmamban! Ez pedig a permanens, az örökké fejlődő forradalom!! A terroristák célja sem a Buharinok, a Zinovjevek, a Kamenyevék és a Trockijok meggyilkolása, hanem a gyilkolás maga!!!

csend

TROCKÍJ *(Sylviahoz)* Nem mintha fontosnak tartanám, Sylvia, de lejegyezheti az iménti eszmefuttatásomat. Nem mintha nem tudnám még egyszer megfogalmazni és papírra vetni, csak... olyan frappáns.

SYLVIA Rendkívül szabatos meghatározás. Azt hiszem definíciónak is nevezhetjük. Büszke vagyok rá, hogy a szolgálatában állhatok, Trockij elvtárs!

TROCKÍJ *(és felesége is meghatódik)* A mi egész, választott életünk szolgálat, kedves Sylvia! A forradalom szolgálata! *(hirtelen minden átmenet nélkül)* Úgy látja, senor Bronstein, hogy ez az indián beteg?

MERCADER Teljesen elhatalmasodott rajta a kór, Don Cristóbal!

TROCKÍJ Tünetei?

MERCADER Hallucináció, vízió, félrebeszélés.

TROCKÍJ Diagnózisa?

MERCADER Hisztéria.

TROCKÍJ Hisztéria?!!

MERCADER Középsúlyos, Don Cristóbal.

hozzák a megkötözött indiánt, akit Sylvia alakít

TROCKÍJ De hisz... *(előkeres egy könyvet, lapozgatja)*... a Föld Gömbalakúságáról Szóló Tézisekben Toscanelli mester, hajótérképünk készítője azt írja, hogy: a hisztéria, vagyis „méhállatka” leginkább férjhez menni nem tudó leányokat és korán özvegységre jutott asszonyokat támad meg. Általában az intim testrészben bújik meg. Tünetei: ingerlékenység, tagadás, ellenszegülés!! *(Sylvia-ra mutat)* De ez nem nő!

MERCADER Valóban, Don Cristóbal! De főinkvizítor urunk, Don Torquemada azt írja a Hatalmas Hispánia Históriajában, hogy ez a gyilkos kór időnként férfiakat is a hatalmába kerít. Leginkább a foggyökérbe és a körömágyba fészkel be magát. Ráadásul - írja főinkvizítor urunk - a hisztéria: ragályos!

MIND *(felzúgnak, megijednek)*

TROCKÍJ Hogyan vette észre, senor Bronstein, hogy beteg ez a szegény pára?

MERCADER Félrebeszélte, Don Cristóbal.

TROCKÍJ Egy ilyen életerős ember?

MERCADER Ráadásul az indiánok leendő törzsfőnöke!

TROCKÍJ *(tisztelni kezdi)* Vágják le arról a rúdról! Széket, vizet neki! *(levágják, leültetik, megitatják)*

MERCADER Ő Suhanó Nyíl nagyfőnök elsőszülött fia: Kevély Szikla.

TROCKÍJ Kérem, fordítsa, amit mondok, senor Bronstein! *(csend)* Nevem Cristóbal Colón, India alkirálya. Békét hoztunk néktek és megosztjuk veletek hitünket, az egy igaz Isten hitét.

MERCADER *(fordítja)* Don Cristóbal azt kérdezi, hova rejtettétek a kincseket!!

SYLVIA *(mint Kevély Szikla)* Hagyjátok el ősi földünket! Amíg nem jöttetek, ide béke honolt nálunk. Azóta mindenütt tűz, vér és halál pusztít ezen a tájon.

TROCKÍJ Mit mond?

MERCADER Sajnos... kétségtelen: beteg!

TROCKÍJ De olyan tiszta a tekintete! Mit mondott?

MERCADER Hogy ez az ő földjük, Don Cristóbal.

TROCKÍJ Szegény ember! Mondja meg neki, hogy helytartómmá teszem meg!

MERCADER Don Cristóbal azt mondja, hogy elevenen megnyúzat, ha nem mondod meg, hol az arany!

SYLVIA Kárhozzatok el mind!! Átkozott legyen a csillag, amely utatokat mutatta felénk!! Zuhanjon tengerbe a szirt, amely fáklyaként fénylett felétek a ködben!! Haljatok tűzhalált, ahogyan a testvéreim!!

TROCKÍJ Mit mond?

MERCADER Sajnos... kétségtelen! Középsúlyos!

TROCKÍJ De mit mondott?

MERCADER Hogy otthon királya bebörtönözteti önt, Don Cristóbal.

TROCKÍJ Ennyire?!

MERCADER Még ennél is súlyosabb, Don Cristóbal! Azt mondta, önt is agyonverik majd, ahogy az ön emberei agyonverték a barátait, amikor ön hatalmon volt. És az ön gyerekei is elpusztulnak, ahogy az övéi is meghaltak.

(ez nyilván nem szerepel a darabban. Trockíj is Trockája is meglepődik, összenéznek)

TROCKÍJ Megműtsük őt, senor Bronstein?

MERCADER Nem halaszthatjuk tovább, Don Cristóbal.

TROCKÍJ Van rá esély, hogy rátalálunk a gócra?

MERCADER Mindnyájan Isten kezében vagyunk, Don Cristóbal.

TROCKÍJ Kezdjük?

MERCADER A fogával.

TROCKÁJA *(kezében fogóval)* Húzhatom, Don Cristóbal?

TROCKÍJ Senor Bronstein az orvos. Ő vezeti a műtétet, senor Alvarez.

MERCADER Kemény Szikla! Hiszed-e a mi hitünk? Megosztod-e velünk őseid kincseit? Elismered-e, hogy az arany, amit indián testvéreid vérnek kizsárolásával szereztek a törzsfőnökök, az mindenkié?!!

SYLVIA Indul hozzád a lelkem, Nagy Szellem. Kevély Szikla lelke égbe, teste földbe száll.

TROCKÍJ Mit mondott?

MERCADER Hogy betegsége szörnyen gyötri, Don Cristóbal, kéri, hogy enyhítsünk fájdalmán.

SYLVIA Húzhatom, senor Bronstein?

MERCADER Mind a harminckettőt, Alvarez! Hogy esélye se maradjon a túlélésre... a méhállatkának! És ha mégsem a foga alatt lapul, lehúzzuk a körmét is! Mind a tizet! És ha ott sem találjuk meg, letépjük a lábáról is, hogy megmentjük ezt az indiánt! Hogy megmentjük, mert beteg! Mert beteg és ember!

MIND *(körbeállják, operálják)*

MERCADER *(valójában Trockijnak mondja)* Tudod, Kevély Szikla, önpusztító fanatizmusodban van valami nemes, valami végzetesen impozáns. Elveszted magas beosztásod, elhagyni kényszerülsz hazádat, majd Európát. Gyermekeidet sorra elpusztítják és te csak harcolsz. Nem, ne áltasd magad azzal, hogy népedért, hitedért, te nem az ügyért, te a harc kedvéért harcolsz! Örökké, permanensen küzdesz, még ha rá is megy mindenki, aki veled egyáltalán rokonságban, ismeretségben áll. De lehet-e egy nem forradalmi korban forradalmárnak lenni?! Lehet-e egy társadalmat tézisekből, ideológiákból és azok permanens bírálatából felépíteni? Építhet-e egyáltalán valaha is az, aki önmaga és világa örök pusztításával...

TROCKÍJ Mi ez?!! *(a szereplők abbahagyják a játékot)*

MERCADER „Bronstein búcsúja”, Trockij elvtárs.

TROCKÍJ De ilyen rész nincs az én drámámban, Mercader!!!

MERCADER Szó szerint így hangzik, Trockij elvtárs.

TROCKÍJ Maga átírja az én drámámat?!!!

MERCADER Ez nemcsak az ön drámája, Trockij elvtárs!

TROCKÍJ Már az előbb is észrevettük Natasámmal, hogy maga átírta a drámámat.

MERCADER Ha ön nem tette meg...

TROCKÍJ Mit merészel?!!!

MERCADER Trockij elvtárs! Ön negyvenöt éve, a cári Oroszországban...

TROCKÍJ Nyikolájevben, Ukrajnában, Mercader elvtárs!!

MERCADERírt egy történelmi víziót. Ön akkor még nem tudhatta, de most már tudnia kellene, hogy mit ír.

TROCKÍJ Későbbi sógorommal, Szokolovszkíjjal írtuk. Én csak a párbeszédet csiszolgattam, a cselekményt valójában ő vázolta fel.

MERCADER Az a baja önnek, Trockij elvtárs, hogy ön az azóta eltelt évtizedekben is inkább csak a formai csiszolgatásokba mélyedt, ahelyett, hogy a cselekményét...

TROCKÍJ Mercader!!! Ezt a hangot visszautasítom!

MERCADER Bocsánatot kérek, Trockij elvtárs! Engem megbíztak ezzel a munkával és én elvégzem.

TROCKÍJ Úgy beszél, mint egy bérgyilkos!

MERCADER Én nem pénzért csinálom. Elkötelezettségből. Megbíztak vele és én átírom a drámáját. A mi kettőnk drámáját. Ha már ön idáig, amíg tehette volna, nem változtatott a cselekményen, megváltoztatom én.

TROCKÍJ *(érzi, hogy veszített. Játsszanak tovább. Hirtelen)* Hogy halad a műtét, señor Bronstein?

MERCADER A szájában egyre kevesebb hely van már, ahol megbújhat a góc, Don Cristóbal.

TROCKÍJ Félrebeszél még?

MERCADER Már régen nem, Don Cristóbal.

TROCKÍJ És gondolja, señor Bronstein, hogy ha visszanyeri eszméletét, akkor sem fog?

MERCADER Toscanelli mester szerint elképzelhető, Don Cristóbal.

közben föllocsolták a kínzottat

TROCKÁJA Vallani akar, Don Cristóbal!

I. TESTŐR Gyónni!

II. TESTŐR Vezekelni!

III. TESTŐR Társulni!

TROCKÁJA Bocsánatot kérni!

I. TESTŐR Mindent jóvá tenni!

II. TESTŐR Seregünkbe állni!

III. TESTŐR Kincstárába elvezetni!

SYLVIA *(haldokolva)* Vízet!

TROCKÍJ Mit mond?

MERCADER Nem egészen értem, én nem ezt a tájszólást beszélem, Don Cristóbal. De azt hiszem, az anyját hívhatja.

TROCKÍJ Hozzák ide az anyját!

MERCADER Nem tehetjük. Az anyját átnevelő táborba vittük, Don Cristóbal!

TROCKÍJ Akkor menjenek oda érte!

MERCADER Nem tehetjük. A tábor fölgyújtottuk, Don Cristóbal.

TROCKÍJ Akkor kérdezze meg még egyszer! Hátha azóta mást akar!

MERCADER Ígérem neked, Kevély Szikla, én elmegyek a te csaláodhoz.... *(Kevély Szikla meghal. Közben jönnek az indiánok, hozzák Suhanó Nyíl nagyfőnök „szobrát” egy gyaloghintón)* ...igen... ígérem, elmegyek. Elmegyek és elébe állok a te asszonyodnak. És amikor ő meg akarná kérdezni, hogy mi történt veled, akkor én megelőzőm és magamtól fogom mondani... *(mindkét tábor érdeklődően néz rá)*... elmondom én mindenkinek, hadd tudja meg mindenki!! Elmondom én, hogy te álltad a kínokat!! *(mindkét tábor ellenségesen néz rá)* Fogadat összeszorítottad, körmödet a húsodba vájtad, de szótlanul túrtad a gyötrelmeket!! Üvöltöttél, de hang nélkül tetted, imádkoztál, hogy bűnös lelkednek megbocsásson a te Szellemed!! Elmondom én mindenkinek, hogy... hogy... hogy... *(közben mindkét tábor tagjaira nézett)*... indiánok merényletének estél áldozatul és mi már nem tudtunk segíteni rajtad! Don Cristóbal felhatalmazott rá, hogy bejelentsem: a Santa Maria hajótanácsa señor Kevély Sziklát...

TROCKÍJ ...Don Kevély Szikla ellentengernagyot saját halottjának tekinti, temetéséről később intézkedik. *(az indiánokat most veszi észre)* Kik ezek, senor Bronstein?

MERCADER Ez Suhanó Nyíl nagyfőnök szobra, Don Cristóbal.

már idáig is behallatszott az ócska, karcolt lemezzről hallgatott Marseilles zenéje, de a „Don Cristóbal” név elhangzása után már elviselhetetlenül hangos. Kivágja a biztosítékot, hirtelen csend és sötétség támad. A szereplők nem látják egymást, a közönség viszont látja őket

I. TESTŐR Őrség!!

MIND *(tisztelegnek a sötétben)* Jelentkezem, őrségparancsnok elvtárs!

I. TESTŐR Trockíj elvtárs védelmére felsorakozni!

MIND Értettem, őrségparancsnok elvtárs!

I. TESTŐR Én pedig visszakapcsoltatom az áramot, Trockíj elvtárs. *(elbotorkál)*

tapogatva, botorkálva körbeállják Trockíjt úgy, hogy neki háttal állnak, egymás kezét fogva zárt kört alkotnak

TROCKÁJA Mi történt, Lev drágám?

TROCKÍJ Áramszünet, Natasám drágám.

TROCKÁJA De hisz már úgy megerősítetted az őrséget, hogy ebbe az erődbe nem juthat be senki, Lev drágám!

TROCKÍJ *(tréfál, de nincs humorérzéke)* Az ellenség köztünk van, Natasám drágám.

MIND *(hivatalból nevetnek)* Ez jó! Hiába, Trockíj elvtárs a sötétben is megtalálja magát! *(stb.)*

TROCKÁJA Csak nem azt akarod mondani...?!

TROCKÍJ *(tréfál)* De! Már látom az újságok címlapját, Natasám drágám: Coxoacanban, 1940. augusztus 20-án Lev Davidovics Trockíj...”

TROCKÁJA Ne!!

Közben a hídról leászott Sylvia és Mercader csókolóznak

TROCKÍJ Ugyanis Rodriguez csinálta az áramszünetet.

TROCKÁJA A komornyik?!

TROCKÍJ Nem! A komornyikunkat Ramireznek hívják, Natasám drágám. A kertészünket hívják Rodrigeznek!

TROCKÁJA Gondolod, hogy bérgyilkos lenne?!

TROCKÍJ Csak zenebolond. Ha tudja, hogy ébren vagyok, akkor mozgalmi dalokat hallgat... a Marseillest, az Internacionálét, mikor melyiket. Amikor viszont azt hiszi, hogy alszom, akkor Bessie Smithet. És Louis Armstrongot, Marlene Dietrichet, ilyeneket.

TROCKÁJA De miért nincs áram, Lev drágám?

TROCKÍJ Mert zárlatos a gramofonja, Natasám drágám!

TROCKÁJA Te ezt honnan tudod, Lev drágám?

TROCKÍJ Onnan, hogy keddenként, amikor Rodriguez elvtárs szabadnapos, együtt szoktunk zenét hallgatni, Natasám drágám.

TROCKÁJA Az Internacionálét?

TROCKÍJ Csak amíg Rodriguez elvtárs itthon van, Natasám drágám.

TROCKÁJA És amikor nincs?

TROCKÍJ Akkor Bessie Smitht. Amstrongot, Dietrichet hallgatok.

TROCKÁJA Tudja, Mercader elvtárs, az uram olyankor éli a saját életét.

MERCADER *(már majdnem lefektette Sylviát)* Csakugyan, Natalja Szedova?

TROCKÁJA Persze nem csoda.

MERCADER *(Sylviára mondja)* Dehogynem... csodás...

közben Trockij megszökött a Testőrök gyűűjéből. Elbotorkált a jelmezekig, sorra fölpróbálta azokat

TROCKÁJA Tudja, Mercader elvtárs, Lev Davidovics a börtönben és a száműzésben töltött évtizedek alatt megszokta, hogy állandóan besúgókkal van körülvéve. Ezért ő két életet él egyszerre. Az egyiket úgy, hogy azt majd jelentik róla, a másikat pedig a maga örömeire. Megszokásból.

Mercader leveszi Sylviáról a blúzá

TROCKÁJA De akaratán kívül is kettős énű ember az én uram. Az oroszok között: ukrán! Az ukránok közt zsidó! A zsidók közt kommunista! A kommunisták közt anarchista! Az anarchisták szerint pedig Sztálin ügynöke. Az ő egész élete számkivetés, kedves Mercader elvtárs. A világból és önmagából való kirekesztés.

Trockij féllábú, félszemű kalóznak öltözött közben. Mercader már a szoknyát veszi le Sylviáról

MERCADER Az önök(!) egész élete, Natalja Szedova.

TROCKÁJA A mi egész életünk...

MERCADER *(letépi Sylvia bugyiját)* Ön egy mártír!

SYLVIA ÉS TROCKÁJA EGYSZERRE

Na de Mercader!!!

MERCADER Bocsánat, Natalja Szedova. Azt akartam mondani: hős.

TROCKÁJA Tudja, Mercader elvtárs, ha nem lennék kommunista, talán apácának álltam volna. Az apácák úgy tartják, hogy Krisztus a vőlegényük és örök életükre bezárkóznak vele egy kolostor falai közé. Távol élnek a világtól, minden földi cifraságtól és mégis boldogok. Ahogy én is. Csak az én Istenem a proletárforradalom. Az én zárdám Coyoacan. Az én bibliám a Tőke. Az én keresztem ötágú. Az én gyerekeim az aprószentek. Az én férjem a megfeszített Jézus. Én magam pedig csak egy kendő vagyok. A kendő, amellyel Veronika letörölte Jézus arcáról a verejtéket.

a végszóra felgyullad a villany. Mercader Sylvián fekszik, Trockij éppen indián törzsfőnök tolldiszen, a Testőrök pedig kézenfogva, körbeállva őrzik a semmit. Mindenki hunyorog, zavarban van. Visszaáll a rend

TROCKIJ Helyes! Akkor megkoszorúzzuk! *(a hajósok tisztelegnek, Cristóbal megkoszorúzza, a „szobor” feljajdul)* Mi volt ez, senor Bronstein?

MERCADER Alighanem ez mégsem Suhanó Nyíl szobra, hanem a sírhalma, Don Cristóbal.

TROCKIJ Helyes! Akkor kitűzzük rá a zászlónkat! *(tisztelgés, keresztes zászlót szúr a „sírhalomba”, mire az feljajdul)* Mi volt ez, senor Bronstein?!

MERCADER Alighanem ez még sem Suhanó Nyíl sírhalma, hanem a múmiája, Don Cristóbal. *(közben a háttérre kivetítik Lenin fényképét és a Lenin Mauzóleumot egy kis időre. Aztán bevillan egy-egy „múmia”: Brezsnyev, Jelcin, stb.)*

TROCKIJ Helyes! Akkor megkoszorúzzuk a múmiáját! *(tisztelgés, megkoszorúzza, a „múmia” feljajdul)* Mi volt ez, senor Bronstein?

MERCADER Alighanem ez még sem Suhanó Nyíl múmiája, hanem Suhanó Nyíl maga.

TROCKIJ Él még az idős harcos?!

MERCADER Csak nem látszik rajta, Don Cristóbal. Vagy az alteregója.

TROCKIJ Hasonmása irányítja országát?!

MERCADER Vagy a szelleme, Don Cristóbal.

TROCKIJ Helyes! Akkor aláírjuk vele a békeszerződést.

SYLVIA, MINT SUHANÓ NYÍL

Hagyjátok el felperzselt földünket! Vigyétek magatokkal a kincseinket, de hagyjátok meg nekünk a földünket! *(lányához, akit most Trockája játszik félmeztelenül)* Nyíló Virág! Vezesd el az idegenek főnökét a kincsesbarlangunkhoz! A tengerparton álljatok meg pihenni! Adj neki egy kagylót, hogy lássa: mi megbocsátunk neki.

TROCKÁJA *(kacéran)* Hazaküldöm őket a Nagy Szellem békéjével.

TROCKIJ Miről van szó, senor Bronstein?

MERCADER Ha jól értettem, Suhanó Nyíl önt vejem-uramnak szólította és önnek adta lányát, Nyíló Virágot. Gratulálok, Don Cristóbal!

közben mindenki elszivárgott kettőjükön kívül, tenger morajlását halljuk. Trockij hirtelen szerepet cserél és cseréltet. Félmeztelenre vetkőzik, hogy ő játszassa Nyíló Virág szerepét, Trockája pedig felveszi Kolombusz kalapját. Trockij kacéran leheveredik

TROCKIJ Régóta várlak már, Messzi Idegen. Veled álmodtam, veled ébredtem. Tudtam, éreztem, hogy eljössz értem, át a végtelen tengeren, amelyet még át nem szelt soha senki énértem.

TROCKÁJA *(tisztelg)* Engem pedig Cristóbal Colón alkirálynak!

TROCKIJ Gyere közelebb hozzám, Messzi Idegen!

TROCKÁJA Köszönöm, jól. Bár huszonheten meghaltak skorbutban, de veszteség nélkül nincs hódítás, ugyebár.

TROCKÍJ Hogy a lábad elé heveredhessek!

TROCKÁJA Igen, de azt a négyet sárgaláz vitte el.

TROCKÍJ Hogy a térded átölelhessem!

TROCKÁJA Nem! A hajónaplóba azt írtam, hogy harcban estek el.

TROCKÍJ Hogy a combodat megérinthessem!

TROCKÁJA Így a zsoldjukat szétszthatom a hajósok között.

TROCKÍJ Nem jössz ide, Messzi Idegen?

TROCKÁJA Engem? Szólítson úgy, ahogy édesanyám szokott.

TROCKÍJ Nem kívánsz?!

TROCKÁJA ...Mon Cristofórónak!

TROCKÍJ Csúnyának találsz?

TROCKÁJA Nem, sajnos már nem él szegény.

TROCKÍJ Formátlannak?

TROCKÁJA Maláriában, szegény.

TROCKÍJ Nem elég kihívónak?

TROCKÁJA Nem, sajnos már apám se, szegény.

TROCKÍJ Nem elég érzékinek?

TROCKÁJA Leszúrták szegényt.

TROCKÍJ Nem elég csábítónak?

TROCKÁJA Na, de Nyíló Virág! Apám ellenálló volt, nem pedig útonálló, szegény.

TROCKÍJ Vagy nem elég tartózkodónak?

TROCKÁJA Nem. Én felfedező vagyok.

TROCKÍJ Látom, a végtelen óceánt hamarabb meghódítod, mint a szívemet.

TROCKÁJA Nem, nincs testvérem. Szegény szüleim akarták volna, de szegény anyám nem tudta kihordani az öcsémet, szegényt.

TROCKÍJ Vagy apám haragjától féltesz engem?

TROCKÁJA Igaza van! Lehet, hogy lány lett volna. Szegény.

TROCKÍJ Vagy rangod tiltja, hogy a szívedbe zárj?

TROCKÁJA Hogy én? Még mielőtt hajóskapitány lettem?

TROCKÍJ Vagy hited miatt nem érdemelhetlek téged?

TROCKÁJA Előbb papnak tanultam. Aztán spanyolul. Aztán a királyt szolgáltam, később az ellenkirályt. Többnyire földalatti munkás voltam.

TROCKÍJ Nem maradhatok „így” tőled!

TROCKÁJA Bányában?!!! Én?!!! Mi, hittérítők nem dolgozunk, kérem.

TROCKÍJ Aszottan, fonnyadásra ítélve.

TROCKÁJA Igen, de csak háromszor ültem.

TROCKÍJ Fiút szülsz neked, Messzi Idegen!

TROCKÁJA Először a király csukatott le hat évre, de megszöktem.

TROCKÍJ Mindjárt kettőt akarsz?

TROCKÁJA Másodszor az ellenkirály. Azt a két évet viszont leültem.

TROCKÍJ Hármát?

TROCKÁJA Harmadszor megint a király, mert időközben visszaszerezte a trónt. Viszont a korábbi két börtönévemet semmissé nyilvánította!

TROCKÍJ De ha meg sem érintesz, még egy lányod se lesz tőlem!

TROCKÁJA Dehogy! Én következetes vagyok!!!

TROCKÍJ És akit nálunk idegen hoz bajba, azt természetangyálak gödrébe ássák.

TROCKÁJA Mind a háromszor ugyanazért!!!

TROCKÍJ Akit meg még bajba se hoznak, azt még meg is kövezik mifelénk.

TROCKÁJA A mindenkori fennálló rend megdöbbenésére irányuló összeesküvés miatt.

TROCKÍJ Akit pedig még meg sem köveznek, azt a szégyen öli meg minálunk.

TROCKÁJA Valójában csak térítettem.

TROCKÍJ Úgy hogy, ha visszamegyünk, én hírbe hozlak tégedet, Messzi Idegen!!!

TROCKÁJA Elmondtam mindenkinek, hogy a Föld nem egy lapos tányér, hanem egy ... felfűjt marhahólyag! *(belelkesezik)*

TROCKÍJ Azt fogom hazudni mindenkinek, hogy elcsaltál engem egy bozótosba, ördögi szerekkel elkábítottál és tehetetlenségemet kihasználva orvul... orvul elmesélted nekem a hajóutadat!

TROCKÁJA És ha a Föld gömbölyű, akkor új úton is eljuthatunk hozzátok!! Amiben senki nem tud megakadályozni bennünket!!

közben megjelenik Mercader, mint Bronstein. Kezében egy jégcsákány. Beszélget Sylviával, de ez nem zavarja meg Trockíjt és Trockáját.

MERCADER *(Sylviához)* Trockíj egy bohóc!

SYLVIA Pszt!

MERCADER A színpad anarchiája. Bohóctréfat csinál a tragédiából ez a pojáca.

SYLVIA Csitt!

TROCKÁJA *(hirtelen, mintha szerelemre lobbanna)* Én nem tudtam, honnan is tudhattam volna, hogy te élsz, te vagy, és hogy ilyen gyönyörű vagy, és azt sem tudtam, hogy a hosszú és fáradságos reményekkel és gyötrelmekkel teli utazásunk végén, ahol éjszakák és nappalok hullámvasútján iramlott törekeny életünk, ahol szomjajztunk és fáztunk, éhezünk és napon perzselődtünk, ahol hittünk, de már aligha bízhattunk, csak vergődtünk már-már teljes kilátástalanságban a viharok és szélcsendek fogságában... *(letérdel a „lányhoz”)* ...én nem tudtam, hogyan is tudhattam volna... *(melléfkészik, a „lány” beleremeg)* ...hogyan él itt egy lány... *(simogatni kezdi)* ...aki énrám vár ...*(a „lány” vonaglik a kéjtől)* ...aki engem akar, aki azt akarja hinni, amit én hiszek, aki tudni akarja, honnan jöttem!! Aki tudni akarja, miként jutottam el őhozzá!! *(ölébe fekteti a „lányt”.* Sliccéhez tartja mutatóujját) Látod, ez itt Hispánia!!!

MERCADER *(kezében kés)* Ez örült!

TROCKÁJA Innen indultunk.

TROCKÍJ Igen!!! Tégy magadévá, Messzi Idegen!!

TROCKÁJA *(lassan fordítja hátáról hasára a „lányt”, úgy hogy ujjá végig a derekán, tomporán, sliccén maradjon)* És ők azt hitték, hogy csak erre vezet út tehozzád, Nyíló Virág!! *(a „lány” kéjeleg)* De nem!!! *(megállítja a „lány” fordítását, amikor ujjához ér a forgó szereplő slicce)* Nem!!! *(visszafelé fordítja, ujjá ugyanott marad)* Mert mi emerre indultunk!!!

MERCADER Tébolyult állat!!

TROCKÁJA Egy másik úton, ahol még senki se járt!! *(fordítja)*

MERCADER Velem pedig egész úton kerestette az eltűnt hajóst és annak gyilkosát! Egész úton gyanakodtam, vádaskodtam, kutakodtam!!

TROCKÁJA *(visszafordítja a „lányt” úgy, hogy a slicce a végig fixen levő ujjához ér)* És így is eljutottunk Indiába!!!

MERCADER Haljak meg, ha nem, de megölöm!

TROCKÍJ *(pihegve)* Asszonyoddá tettél, Messzi Idegen.

TROCKÁJA Eljutottam hozzád, mert a Föld gömbölyű!!! *(ráborul a „lányra”)*

MERCADER *(lopakodva feléjük)* Megölöm! *(egyét lép, alkudozik magával)* Meg fogom tenni! *(lép egyet)* Meg kell tennem! *(lép egyet)* Meg kellene ölni! Tébolyult szörnyeteg. *(lép egyet)* Félkegyelmű szegény. *(lép egyet)* Szerencsétlen, beteg ember. *(odaért)*

TROCKÁJA Engem keres, senor Bronstein?

MERCADER Bocsásson meg, Don Cristóbal, de indiánokat láttam erre settenkedni...

TROCKÁJA Indiánokat? Ezen a földön?

MERCADER Úgy látszik maradt belőlük egy-kettő.

TROCKÁJA Éppen beavattam Nyíló Virágot...

MERCADER Milyen tapintatlan vagyok, már megyek is, Don Cristóbal.

TROCKÁJA ...a mi tudományunkba, Toscanelli mester térelméletébe, senor Bronstein!

MERCADER *(vigyázzba áll)* Jelentkezem!

TROCKÁJA Még indulásunk másnapján megbízta önt titkosszolgálatunk vezetésével.

MERCADER Életem legnagyobb megbízatása, Don Cristóbal.

TROCKÁJA Közöltem önnel, hogy egyik hajóstársunkat aznap éjjel meggyilkolták.

MERCADER Egész utunkon őutána nyomoztam, Don Cristóbal.

TROCKÁJA És?! Megtalálta az elveszett embert?!

MERCADER Megtaláltam, Don Cristóbal.

TROCKÁJA *(rendkívül meglepődik, feláll)* Azt akarja mondani...?

MERCADER Heroikus magányomban végig őt kerestem, Don Cristóbal.

TROCKÁJA Bizonyos benne, senor Bronstein?!!!

MERCADER Különben nem állhatnék ön előtt, Don Cristóbal.

TROCKÁJA És azért jött, hogy ezt jelentse?

MERCADER Nem! Jelenteni jöttem, Don Cristóbal, de nem ezt.

TROCKÁJA Hanem?

MERCADER Don Cristóbal! Én, ahogy azt már mondtam önnek, jártam Indiában.

TROCKÁJA Az apjával, lóháton, Kínán át!!

MERCADER És eltöltöttem ott kétszer egy évet, Don Cristóbal.

TROCKÁJA *(érzi a rossz hírt, ingerült)* Itt járt kétszer és most harmadszor is eljutott, az én hajómon ide!!!

MERCADER És azt is mondtam, beszélem India népének nyelvét.

TROCKÁJA Tolmácsolt is már többször nekem.

MERCADER Viszont nincs tőlük se egy gyöngyfüzérem, se egy nádsípom, se egy csontfaragásom. Már nem tudnám elénekelni törzsi éneküket, nem tudnám eltáncolni rítustáncaikat. A csapdát sem tudnám már úgy hurkolni, ahogyan ők szokták és nem tudnám már elmondani a Minden Indiánok Imáját sem....

csend

De bizonyos vagyok benne, hogy....

csend

Don Cristóbal!

csend

Ez nem India

csend

Don Cristóbal! Én hiszem és tudom is, hogy Toscanelli mester térképe a létező legjobb térkép! És, hogy a Föld nem lapos, hanem gömbölyű!! És, hogy jó úton indultunk!! És helyes irányba hajóztunk... de... eltévedtünk, Don Cristóbal.

csend

Eltévedtünk.

(Vége az I. felvonásnak)

II. felvonás

Trockíjra várnak. Mindenki kínosan feszeng beöltözve. Hosszú idő múlva Trockája kikiált neki

TROCKÁJA Lev drágám! Mi már beöltöztünk!

csend

SYLVIA Majd elfelejtettem. Pénzt hozott a postás délelőtt, Natalja Szedova.

TROCKÁJA A szerzői jogdíjakat?

SYLVIA Nem, azt még csütörtökön hozta. Ki is fizettem belőle a kertészt

TROCKÁJA Helyes

SYLVIA Ma a segélyt...

TROCKÁJA Mi nem szorulunk segélyre, Ageloff kisasszony!

SYLVIA Bocsánat. Németországból...

TROCKÁJA Mi nem fogadunk el pénzt Németországból!

SYLVIA A tiszteletdíj érkezett meg ma, Trockája elvtársnő.

TROCKÁJA Az Internacionáléból?

SYLVIA Biztos. Kifizettem a villa egész évi bérét, Natalja Szedova.

TROCKÁJA Helyes. *(kikiált)* Miattunk folytathatjuk.

csend

A testőröket kifizettük, Sylvia?

SYLVIA Mind a tizenkettőt.

TROCKÁJA A házvezetőnőt?

SYLVIA Neki fizetésemelést is adtam.

TROCKÁJA És a könyvelőt?

SYLVIA Ő anélkül is jól megél belőlünk.

TROCKÁJA Kérje be a pénztárkönyvet, Sylvia.

SYLVIA Már át is néztük Ramónnal.

TROCKÁJA Helyes. Majd próba után megmutatja. Bár, ha azt Mercader elvtárs is átnézte, akkor biztosan rendben van.

csend

Miattunk folytathatjuk! *(csend)* Biztosan eszébe jutott valami apró adalék. Egy látszólag jelentéktelen részlet. Amikor beugrik neki, rögtön leírja.

MERCADER Gondolom átjavítja a sutább részleteket. Főleg a Nyíló Virág kontra Kolombusz jelenetet. Az átment bohózatba.

TROCKÁJA Dehogy, Mercader elvtárs! Látom rajta, hogy nagyon meg van elégedve a fordításával. De október végére be kell fejeznie új könyvét és még csak a közepén tart.

MERCADER Miről szól a mű, Trockája elvtársnő?

TROCKÁJA Az ördögről, Mercader elvtárs.

MERCADER Mi, materialisták nem hiszünk a démonokban... haha...

TROCKÁJA Mert maga még fiatal, Mercader elvtárs. Ennyi idős koromban még én sem hittem. Sőt! Még Lev Davidovics sem.

SYLVIA Ramón!

MERCADER Parancsolj velem, Sylviám!

SYLVIA Lev Davidovics Sztálintól ír.

MERCADER Sztálintól?!

SYLVIA „Közelről.”

MERCADER Sztálinról ilyen messziről is veszélyes írni, Sylviám.

SYLVIA A címe az, te csacsi! Trockij elvtárs készülő könyvének: „Jozif Sztálin közelről”. Szerintem ezért küldte rá májusban a bérgyilkosait. És ha Sztálin igaz kommunista lenne, akkor Hitlerre uszítaná a merényletöt, nem pedig Lev Davidovicsra.

TROCKÁJA Sylvia! Hitler csupán a Szovjetunióra veszélyes és...

SYLVIA És egész Európára!

TROCKÁJA ...a világra! De Trockij magára Sztálinra.

SYLVIA De miért, Natalja Szedova?

TROCKÁJA Mert ismeri.

SYLVIA Mit? A múltját? Viselt dolgait? Mit?

TROCKÁJA A lényét. És... lehet, hogy csak bebeszélem magamnak, de egyre inkább úgy érzem, én nem Sztálin ellenségével élek együtt, hanem magával...

SYLVIA Vele?!!

TROCKÁJA Mind gyakrabban érzem úgy Sylvia. Lev pedig mintha nem velem élne, hanem minden gondolatában, álmában, rezzenésében vele volna. Mérhetetlen gyűlöletében... mintha hasonult volna vele?

SYLVIA Ő volna a másik...

TROCKÁJA Ilyet nem mondtam!!!

SYLVIA De...

TROCKÁJA Ne forgassa ki a szavaimat, Ageloff kisasszony!!!

MERCADER *(Sylvia védelmére kelve)* Azt hiszem, nem csak Sztálin, de... de Trockij elvtárs sem Hitlert tekinti a világ ellenségének. És ha egy zsidó kommunista nem tudja...

TROCKÁJA Mercader!!!

MERCADER Natalja Szedova! Én azt hiszem, nemcsak a házastársak kezdenek el hasonlítani egymásra a hosszú együttélés során, hanem az ellenségek is.

TROCKÁJA Hogy meri maga az én uramat...

MERCADER Ön hasonlította hozzá, Trockája elvtársnő! *(bejön Trockij. Torquemada köpenye van rajta, ami nagyon nagy rá)* Úgy látszik, ebben az országban mindenki szereti az álarcosbált.

TROCKÍJ *(megsértődik)* Álarcosbál?!

SYLVIA *(hazudik, hogy mentse a helyzetet)* Siqueirosról beszélgettünk, Lev Davidovics.

MERCADER Hogy őrnagyi egyenruhában jött, Trockij elvtárs ellen.

TROCKÁJA Ellened! A Vöröshadsereg főparancsnoka ellen, Lev drágám.

SYLVIA De megfutamodtak, Lev Davidovics.

TROCKÍJ Nem azt mondom, hogy a legújabb párizsi divat szerint szabták, de korhű! Nemde, Natasám?!

TROCKÁJA Végül is, ha nem szorít, Lev drágám...

TROCKÍJ Sportos!

csend

Na jó! Lezser. *(csend)* Igen. Kicsit fogytam az utóbbi időben. De egy főinkvizítor ne fess legyen, hanem gonosz! Nemde, Natasám?!

TROCKÁJA Elvégre ez csak próba, Lev drágám. Lényeg, hogy az ősbemutatón az igazi Torquemadára passzoljon a csuha, nemde, Mercader elvtárs?

TROCKÍJ Mercader, Natasám drágám!!! Az előbb már mondtam neked: elől „r”, hátul „r”! Ramón Mercader!

MERCADER Valóban, Natalja Szedova. Ez csak próba. De ezt a „csak”-ot én úgy értelmezem, hogy egy lehetőség...

SYLVIA Ne fontoskodj állandóan, Ramón! Már elmondtad az előbb, hogy mielőtt elviszed a Comedia Mehikánába, Trockij elvtárs módosíthatja a szövegrészeket.

MERCADER Vagy akár a cselekményt is!

TROCKÍJ *(a jelmezéről beszél)* Legyen őszinte, Mercader elvtárs! Milyenek találja?

MERCADER Hát... tulajdonképpen... így hirtelen... nem is tudom...

TROCKÍJ *(nyakába akasztja a láncon függő feszületet)* Tudja, mi a bajuk maguknak, kiforratlan kommunistáknak?! Hogy maguk, akárcsak a hívők, csak rabbikban, pópákban, püspökökben és más szentségekben képesek gondolkodni, ahelyett, hogy egymásban és saját magukban az örökké fejlődni tudó és akaró egyént, a minduntalan megújuló társadalom legkisebb sejtjét látnák. Aki nem tévedhetetlen! Aki hibáinak okulásából és mások építő jellegű kritikáiból fejleszti tovább önmagát, ami által az örökké mozgó világ, a permanensen lüktető forradalmiság létjogosultságot nyerhet és diadalmaszkodhat!!

SYLVIA *(megelőzi Trockíjt)* Máris lejegyzem, Lev Davidovics. *(írja)*

MERCADER Önből áradnak a definíciók, Trockíj elvtárs!

TROCKÁJA Egy kommunista örökké lángol, Mercader elvtárs. És aki ég, az nemcsak meleget... *(megöleli férjét)* ...de fényt is áraszt.

TROCKÍJ *(zavarát leplezve)* Nos, Mercader?! Hogy tetszik?

MERCADER Amihez nyúl, Trockíj elvtárs, az maga az anarchia. Az örökös szerepcseréivel folyamatosan és következetesen rombolja le a drámáját. Közben nem látja vagy még magának sem akarja beismerni, hogy műfajt tévesztett. Hiszi és mániákusan hirdeti is, hogy a maga Kolombusza egy útja tévesztett, komikus figura. Ezt a portrét alakítgatja, torzítja színházának felélesztésére, amivel bohózzattá sorvasztja ezt a drámai víziót. Amelyre kamaszkorában ösztönösen ráértett, de érett emberként sem képes átlépni sihedernyi árnyékát...

SYLVIA ÉS TROCKÁJA De Mercader!!! *(csend)*

TROCKÍJ Én a csuhámról kérdeztem, maga meg papol itt nekem a Kolombuszról.

MERCADER Hogy hogy áll önnek Torquemada köpenye?

TROCKÍJ Nos?

MERCADER Nagy. *(csend)*

TROCKÁJA Mercader elvtárs úgy érti, hogy a köpeny nem nagy rád, hanem másra szabták, Lev drágám!

SYLVIA Inkább Ramón olyan nagydarab és róla vették a méretet, Lev Davidovics.

I. TESTŐR Szerintem finom anyag... *(megfogja)* ...vászon!

II. TESTŐR És a varrása is... *(nézi)* ...iparosmunka!

III. TESTŐR És a színe! Olyan méltóságos!

TROCKÍJ Nem tudom, Mercader elvtárs?! Folytathatjuk, vagy szeszélyeskedik... akarom mondani, egyénieskedik-e még társulatunk rovására?

MERCADER *(visszaszólva, de Sylvia leinti)* Tehát! Torquemada kontra Cristóbal! *(mindenki hallgatná a prédikációt. Nyüzsgés, várakozás Trockíj-Torquemada körül)*

TROCKÍJ Én nem arra kértem, hogy rendezze meg a jelenetet, csak azt kérdeztem: elkészült-e, Mercader elvtárs!

MERCADER *(mérges, Sylvia leinti)* A rendelkezésére állok, Trockij elvtárs.

TROCKÍJ Helyes! *(felemeli a feszületet, amitől az újból morajló tömeg elcsendesül. Hirtelen eszébe jut valami, leteszi a keresztet)* Nem tudom, feltűnt-e nektek is, miféle szerencsében lehet részem, Natasám drágám. Megélhettem azt, amit Goethe. Betegágyában írta, hogy micsoda nagyszerű ajándék, ha ifjan elképzelsz valamit az ember, egész életén át érleli, majd élete végén megírhatja és örökösen hagyhatja azt az utókornak.

MERCADER Nem szeretem a Faustot, Trockij elvtárs. Lebecsüli az elnyomott néposztályokat.

TROCKÍJ Csak példálóztam. És nem is Goethével, csupán a helyzetével, amely ez esetben kísértetiesen hasonlít az enyémhez...

TROCKÁJA Ugyan, Lev drágám!! Goethe nyolcvan éves volt, amikor befejezte.

TROCKÍJ Igaz. Én pedig...

MERCADER Ön pedig még ma befejezi, Trockij elvtárs.

TROCKÍJ *(megijed)* Hogyan, kérem?!!!

MERCADER A drámánkat.

TROCKÍJ Ja, úgy. Bocsásson meg, de a múltkori lövöldözés óta kicsit gyanakvóvá váltam. Voltaképpen annak hatására kezdtem el írni legújabb könyvemet, a „Jozsif Sztálin közléről”-t. Vagy már korábban? De miről is kezdtem... *(gondolkodik)*

MERCADER A szerencséről, Trockij elvtárs.

TROCKÍJ Ja! Hogy, milyen szerencse...

TROCKÁJA Lev drágám!! Tudjuk! Hogy évtizedek után átírhatod...

TROCKÍJ És én át is írom! A Torquemada-jelenetet kihúzom belőle. *(csend)*

TROCKÁJA Kihúzod?!!

TROCKÍJ Egyetlen tollvonással, Natasám drágám.

MERCADER Épp a Torquemadát?!!

TROCKÍJ Csak úgy nyekken.

TROCKÁJA De hisz... az a motorja!

MERCADER Az gerjeszti az egész cselekményt!

TROCKÁJA Az idegenek kiűzetésének törvénybefoglalása!

MERCADER És annak kihirdetése!

TROCKÍJ Ne szépítsetek!! 1492-ben elűldözték a zsidókat! Idegeneket... lári-fári! A zsidókat!! A törvény csak pecsét a papírosra! A gyűlölet, az igazi törvény! Az teremti meg utólag az ideológiát is. És a törvényt is. A gyűlölet! Torquemada csak végrehajtója, nem pedig teoretiku-

sa a zsidótörvénynek! *(témát vált)* Furcsa, de az ellenségeim engem is teoretikusként kicsinyítenek. Pedig arról van szó csupán, hogy kétféleképpen lehet szolgálni egy ügyet. Az egyik ember végrehajtó típus. Mint például Trockij volt... nem! Nem én, hanem a börtönöröm, akitől későbbi nevemet kölcsönöztem. Tudod, Natasám, drágám, aki olyan szörnyű nagy pofonokat szokott adni reggelente. A másik! A másik típus pedig olyan, mint... például... én. Aki a végrehajtók cselekedeteinek megteremti a gondolati létjogosultságát... Na, a lényeg: Torquemada jelenete elmarad.

MERCADER

És... ha köpeny nélkül játszani el, Trockij elvtárs?

TROCKIJ

Igazán nem ragaszkodom a szerephez.

TROCKÁJA

Lev drágám!

TROCKIJ

Igen.

TROCKÁJA

Kérlek, játssz egy neked való szerepet... nem, mintha nem tudnád bármelyiket megformálni!

TROCKIJ

(megsértődik) Hogy érted azt, hogy egy nekem való...?!

MERCADER

(hogyan a vitát ezzel lezárja) Bizalmas ügyben hívtam, señor Bronstein.

TROCKIJ

(csend, vált) Végtelenül lekötelez, Don Cristóbal.

MERCADER

Még indulásunk előtt felvetődött bennem a gondolat, hogy megalakítom titkosszolgálatunkat, de attól féltem, hogy annak megszervezése nem a biztonságunkat, hanem gyanakvásunkat erősítené. Az élet, pontosabban: a halál azonban bebizonyította, hogy az elhárítást mégiscsak meg kell szerveznünk.

TROCKIJ

Csak helyeselni tudom a döntését, Don Cristóbal. Jobb félni, mint megijedni.

MERCADER

(nem érti, gyanakszik)

TROCKIJ

Csak egy közmondás...

MERCADER

Önt bízom meg a vezetésével.

TROCKIJ

A Föld gömbölyű, Don Cristóbal!

MERCADER

Az éjjel ugyanis eltűnt egy hajósom.

TROCKIJ

Nyilván vízbelökték, Don Cristóbal!

MERCADER

De az őrség állítja, hogy nem esett senki a tengerbe.

TROCKIJ

Akkor a hajón kell lennie, Don Cristóbal!

MERCADER

És a gyilkosnak is.

TROCKIJ

Az ellenség köztünk van, Don Cristóbal!

MERCADER

Señor Bronstein! Kutasson át minden zugot! Hallgasson ki minden beszélgetést! Figyeljen meg minden hajóst! Keresse meg az eltűnt embert!! Ha őt megtalálja, jelentse!! De ez ügyben többet ne értekezzünk, csak, ha megtalálta!!

TROCKIJ

Meg fogom keresni, Don Cristóbal. Esküszöm, hogy előkerítem!!!

mindenki teszi a dolgát a hajón. Trockij-Bronstein is. Járja a fedélzetet és minden alá benéz. Minden és mindenki gyanús a számára, ezért ebben a jelenetben sokat improvizálhat a Trockijt formáló színész

SYLVIA, MINT ALVAREZ Gomez! *(Trockij a közelébe megy, figyel)*

MERCADER, MINT GOMEZ GYÖNGYHALÁSZ

A Föld gömbölyű, senor Alvarez!

SYLVIA Lementél a tengerfenékre?

MERCADER Még amikor mind aludtak, senor Alvarez.

SYLVIA Nem látott senki lemerülni?

MERCADER Leitattam az őrséget, senor Alvarez.

SYLVIA És sikerrel jártál?

MERCADER Kétszer is, senor Alvarez.

SYLVIA És visszafelé?

MERCADER Már ébredtek, senor Alvarez.

SYLVIA De nem láttak meg?

MERCADER Senki...

SYLVIA Biztos?

MERCADER Garcia éppen nyújtózkodott a hajókorláton, de adtam neki belőle, úgyhogy nem fog beszélni, senor Alvarez.

TROCKÍJ *(feljegyz)* Garcia, mint tanú!

SYLVIA Te mennyit kérsz?

MERCADER Tíz százalékot, senor Alvarez.

SYLVIA Kicsit sokért hallgatsz, Gomez!

MERCADER Ennyit természetben, hogy jóllakjam, senor Alvarez. A másik tized pedig aranyban, hogy hallgassak.

SYLVIA *(pénz vesz elő)* Kufár vagy, Gomez.

MERCADER Bérhalász, senor Alvarez.

SYLVIA *(kifizeti)* Aztán el ne járjon a szád!

MERCADER Hiszen most tömtük be, senor Alvarez.

SYLVIA Ha ezt Don Cristóbal megtudná...

MERCADER Mindkettőnket elítélnének. Bár...

SYLVIA Akkor...?

MERCADER Én letagadnám.

SYLVIA Én meg rádfognám! Na, ide az árut! *(átveszi)*

TROCKÍJ *(pisztollyal a kezében)* A Hajótanács nevében!

SYLVIA Mária-Magdaléna.

TROCKÍJ Figyelmeztetlek, hogy minden szót felhasználhatok ellened! *(írja)* Mária és Magdaléna. *(Mercader a tengerbe ugrik)* Hát így állunk.

SYLVIA Mit keresel te itt, Bronstein?!

TROCKÍJ Azt hiszem, megtaláltam. Na de most én kérdezek. Mit főztetek ki a gyöngyhalász Gomezzel?

SYLVIA Még semmit, de...

TROCKÍJ De bevallod?

SYLVIA Hiszen együtt szoktunk ebédelni, Bronstein!

TROCKÍJ A főztödet még szóba sem hoztam. Mi van ebben a zsákban?

SYLVIA *(helyesbít)* Szákban! Szák!

TROCKÍJ Mi van benne?

SYLVIA Kagylók.

TROCKÍJ És még?

SYLVIA Csigák.

TROCKÍJ *(undorodik)* Más nincs?

SYLVIA Polipok. Medúzák, hínárok, algák.

TROCKÍJ Tudod jól, hogy mit keresek, Alvarez!

SYLVIA Tudom. *(derűvel)* Mindig odavoltál a cápauszonyért! Van!

TROCKÍJ A cápát már elfogtam, Alvarez. Csak még az áldozatát nem. De azt hiszem, azt is megtaláltam!! *(kikapja a kezéből)* Megvagy!!

SYLVIA De hát mit adok a hajósoknak ebédre, ha te...?

TROCKÍJ Az elvetemültség tetőfoka. Megöli, majd társaival megeteti áldozatát.

SYLVIA Miért, Bronstein? Neked nem szokott ízleni?

TROCKÍJ Szokott...? Ízleni...?

SYLVIA Az ebéd. Például a tegnapi: Velő Abd al-Malik Omajjad módra.

TROCKÍJ Te mindennap belőle főzöd az ebédet?!!

SYLVIA Hogy elejét vegyem a zendülésnek.

TROCKÍJ Te a vízihullából etetsz bennünket?!

SYLVIA Élve mégsem tálalhatom.

TROCKÍJ *(belenéz a szákba)* Mi ez?!!

SYLVIA A mai ebédnek való.

TROCKÍJ Hernyópörkölt lesz ebédre?!!

SYLVIA Kagyló Abd al-Malik módra. Ma így hívom.

TROCKÍJ *(irtózik, visszaadja)* Te! Alvarez!

SYLVIA Mondjad, Bronstein!

TROCKÍJ Ebben tényleg kagylók vannak?

SYLVIA Meg csigák, meg...

TROCKÍJ *(leinti, ne folytassa)* Kellett nekem rájönnöm.

SYLVIA Ha kérdezted volna, neked megmondom.

TROCKÍJ Rendes vagy, Alvarez. Már azt hittem, emberhúst főzöl...

SYLVIA A barátom vagy, Bronstein.

TROCKÍJ Jó hallani, Alvarez. Egyáltalán! Veled jó beszélgetni. És látom, mások is szeretnek társalogni veled.

SYLVIA Én is ezt vettem észre. Hogy, amíg hajóács voltam, bizalmatlanabbak voltak velem a fiúk. De amint Don Cristóbal kinevezett élelmezési tengeragnak, kinyíltak előttem az emberek.

TROCKÍJ A gyöngyhalász Gomez is?

SYLVIA Ő volt az első.

TROCKÍJ Nos, nem mintha foglalkoztatna, csak úgy megkérdezem, hogy mit mondott rólam Gomez?

SYLVIA Gomez?

TROCKÍJ Persze nem érdekel különösebben.

SYLVIA Fogadást ajánlott nekem.

TROCKÍJ Gomeznek van pénze?

SYLVIA Inkább csak biztosra ment. Mert azt mondta: fogadjunk, senor Alvarez, hogy senor Bronstein meg fogja kérdezni öntől, mit mondtam róla.

TROCKÍJ *(felháborodik, de leplezi)* Erre te?

SYLVIA Én mondtam, hogy téged nem foglalkoztatnak a pletykák.

TROCKÍJ Helyes! Erre ő?

SYLVIA Azt mondta, legyen egy flaska bor a tét!

TROCKÍJ Mire te?

SYLVIA Visszautasítottam.

TROCKÍJ Helyes!

SYLVIA Snapszot iszom, szagát se bírom a bornak.

TROCKÍJ Talán kicsit kemény voltál hozzá. De igazad volt. *(improvizál. Kutakodik, embert, hajót, mindent vizsgál. Közben ellopja Alvarez deszkaszelencéjét, amit fészeget, de nem tud kinyitni. Ezt az improvizációs részt az ifjú Trockij a Comedia del Artéból ismerheti. Észreveszi, amikor az I. és a II. Testőr egy ágyút akarnak a tengerbe lökni)*

TROCKÍJ A Hajótanács nevében!

I. ÉS II. TESTŐR A Föld gömbölyű, senor Bronstein!

TROCKÍJ Amíg vád alatt álltok...

I. TESTŐR *(felnéz, hogy mi alatt áll?)*

TROCKÍJ ...nem használhatjátok jelképeinket.

I. TESTŐR És meg sem szólíthatjuk önt, senor Bronstein!

TROCKÍJ És csak a kérdéseimre felelhettek!

I. TESTŐR Mi csak Don Cristóbal kérdéseire felelhetünk, mivel személyes parancsát teljesítjük.

TROCKÍJ Szabotázs bagázs! Tagadjátok-e, hogy önvédelmi ágyúnkat akartátok a tengerbe dobni?

I. TESTŐR Don Cristóbal személyes parancsára!

TROCKÍJ Tagadjátok-e, hogy Don Cristóbalt felbujtónak neveztétek?

I. TESTŐR *(válaszolna, de elbizonytalanodik. A II. Testőrhöz szól)* Te!

II. TESTŐR Na.

III. TESTŐR Szólalj már meg te is!

MERCADER *(jön)* Mi folyik ott?

TROCKÍJ Szabotázs, Don Cristóbal! Ez a két ügynök önvédelmi ágyúnkat akarta a tengerbe lökni, hogy ezzel is gyengítse védelmi képességünket! És!!

MERCADER És?

TROCKÍJ *(fél kimondani)* Megrágalmazták önt, Don Cristóbal!

MERCADER *(int a Testőröknek, azok elmennek)* Senor Bronstein. Ha ön lenne a Santa Maria kapitánya...

TROCKÍJ *(elpirul, elutasítja)* Ugyan...

MERCADER Mondom: ha! Akkor ön mit cipelne magával a hosszú útra? Ágyút, vagy lisztet?

TROCKÍJ Lisztet, Don Cristóbal!

MERCADER Mert?

TROCKÍJ Mert a zendülést azzal... igaz, nem csak azzal...

MERCADER Vagyis?

TROCKÍJ Mindkettőt, Don Cristóbal.

MERCADER És mi mit hoztunk?

TROCKÍJ Ágyút, Don Cristóbal.

MERCADER Úgy van, senor Bronstein! Mindkettőt!! És mért hoztunk ágyút is és lisztet is?

TROCKÍJ Hát...

MERCADER Úgy van, senor Bronstein! Hogy hagyjunk magunknak választási lehetőséget! És mi mit választottunk?!

TROCKÍJ Hát... mi...

MERCADER Úgy van, senor Bronstein! Mi az ágyúkat dobjuk a tengerbe, hogy könnyítsünk a hajón. Képzeld csak el, ha élelemmel lenne tele a Santa Maria!

TROCKÍJ Való igaz, Don Cristóbal, nem könnyű elképzelni.

MERCADER Ugye! Nem lenne választási lehetőségünk. Most viszont van. Érti már, senor Bronstein?!

TROCKÍJ *(nem érti)* Hogyne... Don Cristóbal. Akkor a liszt és a liszt között kellene választanunk, most pedig az ágyú és az ágyú között... aha... értem. Hiába. A Toscanelli féle tudományelmélet a legkorszerűbb, Don Cristóbal.

amint elmegy Mercader, jön Sylvia

SYLVIA Köszönöm, Bronstein. Hogy nem adtál föl.

TROCKÍJ Ugyan, Alvarez. Csak nem fogjuk egymást jelentgetni!

SYLVIA Rendes fickó vagy, de tényleg. Ha megtudnák, mit esznek!

TROCKÍJ Ne hálálkodj. Inkább... elvégre mégiscsak bognár és hajóács voltál, mielőtt tengernagy lettél... inkább segíts kinyitni a ládikámat. *(átadja)*

SYLVIA Te! Bronstein! Nem az én szelencém ez?!

TROCKÍJ Csak hasonlít. Hiszen mindnyájunknak adtak ilyen egyenládát!

SYLVIA De a sarka. Ahogy le van verődve.

TROCKÍJ Ugyan. Akkor nem pont hozzád vinném.

SYLVIA Az igaz.

TROCKÍJ Na? Segítesz?

SYLVIA Hát persze. De miért nem nyitod ki a kulcsoddal?

TROCKÍJ Mert elvesztettem.

SYLVIA Elvesztetted a szelencéd kulcsát?

TROCKÍJ A tegnapi viharban!

SYLVIA És mi van benne?

TROCKÍJ Hogy mi? Miért? Te mit tartanál benne, Alvarez?

SYLVIA Én a naplómat. A feljegyzéseimet és a leveleimet. És te?

TROCKÍJ Én?

SYLVIA Mit, Bronstein?

TROCKÍJ Én... én a pótkulcsot!

SYLVIA *(fog egy ácskapcsot, hogy felfeszítse, majd megtorpan)* Te! Bronstein!

TROCKÍJ Na!

SYLVIA Ha! Ha én felfeszítem a szelencédet...

TROCKÍJ Igen...

SYLVIA Hogy te ki tudjad venni belőle a pótkulcsot... hogy azzal aztán tudjad zárni újra... akkor...

TROCKÍJ Akkor?

SYLVIA Akkor a zár felszakad. És akkor ezt többé már nem tudod bezárni. És akkor arra a pótkulcsra sem lesz szükség többé. És a ládát se használ...

TROCKÍJ *(hivatalosan)* Senor Alvarez!

SYLVIA A Föld gömbölyű, senor Bronstein!

TROCKÍJ Leadta már a napi jelentését a mai ebédkimutatásról?!

SYLVIA Jelentem, éppen most készülök megírni, senor Bronstein!

TROCKÍJ És a tegnapi?

SYLVIA Azonnal megírom az egész hetit, senor Bronstein! *(elmegy)*

TROCKÍJ *(feszegeti az ácskapoccsal)* Majd a naplójából kiderül, hogy ő volt-e! *(széttörik a láda. Kiesik belőle. Felveszi, felemeli, nézi)* Alvarez, pótkulcsa...

improvizál, majd felmászik az árbocra és számolni kezd

TROCKÍJ *(a sziklák felé, hogy visszhangozzon)* Kilencvenkilencen indultunk.

VISSZHANG Kilencvenkilencen indultunk.

TROCKÍJ ...de huszonheten meghaltak skorbutban...

VISSZHANG ...de huszonheten meghaltak skorbutban...

TROCKÍJ ...négyen pedig sárgalázban.

VISSZHANG ...négyen pedig sárgalázban.

TROCKÍJ Hatvannyolcan értünk tehát a partra.

VISSZHANG Hatvannyolcan értünk tehát a partra.

TROCKÍJ De nem is!

VISSZHANG De nem is!

TROCKÍJ Hiszen egy hajós eltűnt még az induláskor.

VISSZHANG Hiszen egy hajós eltűnt még az induláskor.

TROCKÍJ Akkor az hatvanhét.

VISSZHANG Akkor az hatvanhét.

TROCKÍJ Ebből én, az hatvanhat.

VISSZHANG Ebből én, az hatvanhat.

TROCKÍJ Ebből Don Cristóbal, az hatvanöt.

VISSZHANG Ebből Don Cristóbal, az hatvanöt.

TROCKÍJ Ebből Alvarez, az hatvannégy.

VISSZHANG Ebből Alvarez, az hatvannégy.

TROCKÍJ Ebből Don Cristóbal tizenkét testőre, az ötvenkettő.

VISSZHANG Ebből Don Cristóbal tizenkét testőre, az ötvenkettő.

TROCKÍJ Ebből Alvarez harminc átnevelőtisztje, az huszonkettő.

VISSZHANG Ebből Alvarez harminc átnevelőtisztje, az huszonkettő.

TROCKÍJ Ebből az őrség huszonkét tagja, az... Natasa!!! *(lecsúszik az árbocról, felborítja a jelenetet)* Natasám drágám!!

TROCKÁJA Megtaláltad végre, Lev drágám?! Akit egész utadon kerestél?!

TROCKÍJ Megtaláltam!! Ez az adalék még hiányzott hozzá, de eszembe jutott! *(indul kifelé)* Megyek!! Hamar lejegyzem!! *(kimegy)*

TROCKÁJA Mi jutott eszedbe, Lev drágám?!

TROCKÍJ *(kintről kiáltja)* Hogy kirabolt egy postakocsit!

TROCKÁJA Mi?!

TROCKÍJ Egy postakocsit! Tudod! Ő!!

TROCKÁJA *(elkomorul)* Ja! Ő. Sztálin. *(eszébe jut)* De a zsákmányt a párt pénztárába fizette be!

TROCKÍJ Kilencvenkét rubelt, Natasám drágám! Kilencvenkettőt!! De a korabeli újságok megírták, hogy a tettes százhárom rubelt zsákmányolt!! Százhármat!!! Százhármat!!! Elsikkasztott tizenegy rubelt!!! Tizenegy rubelt...!!!

TROCKÁJA *(sajnálja férjét, rázza a fejét. Aztán hirtelen felugrik és ő is felmászik az árbocra. Most ő játssza Bronsteint)*

TROCKÁJA Kilencvenkilencen indultunk.

VISSZHANG Kilencvenkilencen indultunk.

TROCKÁJA ...de huszonheten meghaltak skorbutban...

VISSZHANG ...de huszonheten meghaltak skorbutban...

TROCKÁJA ...négyen pedig sárgalázban.

VISSZHANG ...négyen pedig sárgalázban.

TROCKÁJA Hatvannyolcan értünk tehát a partra.

VISSZHANG Hatvannyolcan értünk tehát a partra.

TROCKÁJA De nem is!

VISSZHANG De nem is!

TROCKÁJA Hiszen egy hajós eltűnt még az induláskor.

VISSZHANG Hiszen egy hajós eltűnt még az induláskor.

TROCKÁJA Akkor az hatvanhét.

VISSZHANG Akkor az hatvanhét.

TROCKÁJA	Ebből az őrség huszonhárom tagja, az negyvennégy.
VISSZHANG	Ebből az őrség huszonhárom tagja, az negyvennégy.
TROCKÁJA	Ebből Alvarez harminc átnevelőtisztje, az tizennégy.
VISSZHANG	Ebből Alvarez harminc átnevelőtisztje, az tizennégy.
TROCKÁJA	Ebből Don Cristóbal tizenkét testőre, az kettő.
VISSZHANG	Ebből Don Cristóbal tizenkét testőre, az kettő.
TROCKÁJA	Ebből Alvarez, az egy.
VISSZHANG	Ebből Alvarez, az egy.
TROCKÁJA	Ebből Don Cristóbal, az...
VISSZHANG	Ebből Don Cristóbal, az ...
TROCKÁJA	Az ...!
VISSZHANG	Az ...!
TROCKÁJA	Az ...!!
VISSZHANG	Az ...!!
TROCKÁJA	Ember!!
VISSZHANG	Ember!!
TROCKÁJA	Hol vagy?!!
VISSZHANG	Hol vagy?!!
TROCKÁJA	Ki vagy?!!
VISSZHANG	Ki vagy?!!
TROCKÁJA	Téged kereslek!!
VISSZHANG	Téged kereslek!!
TROCKÁJA	Utánad kutatok!!
VISSZHANG	Utánad kutatok!!
TROCKÁJA	Ember!!
VISSZHANG	Ember!!
TROCKÁJA	Ember!!
VISSZHANG	Ember!!
TROCKÁJA	<i>(rádöbben, hogy önmagát kereste. Halkan) Testvér...</i>
VISSZHANG	<i>(hallgat)</i>
TROCKÁJA	Megvagy.
VISSZHANG	<i>(hallgat)</i>
TROCKÁJA	Bronstein!!!
VISSZHANG	<i>(hallgat)</i>
TROCKÁJA	Megtaláltalak!!!

VISSZHANG (hallgat)

TROCKÁJA Bronstein!!!

a Testőrök, Sylvia és Mercader megtapsolják az árbocról leereszkedő Trockáját. Előbb Sylvia, majd Mercader is megöleli gratuláció közben. Trockij berohan, féltékeny felesége sikerére is, és mint férfi is

TROCKÍJ Natasám!!

TROCKÁJA (elengedi Mercadert) Leírtad, Lev drágám?

TROCKÍJ Mióta van itt ez a... mióta próbálsz te ezzel a ..., Natasám drágám?

TROCKÁJA Egy félórával a kezdés után jöttél, Lev drágám.

TROCKÍJ (Mercaderre néz) És hányadik közös próbátok ez?

TROCKÁJA Az első, Lev drágám.

EGYSZERRE:

MERCADER (sejtelmesen) Az utolsó, Trockij elvtárs.

TROCKÍJ (a feleségéhez) Nem szeretem, ha nélkülem próbáltok, Natasám drágám.

TROCKÁJA Igazad van, Lev drágám. Megvárhattunk volna vele.

TROCKÍJ Egyébként hiába véded te is!

TROCKÁJA Kicsodát, Lev drágám?!

TROCKÍJ Jól emlékszem rá! Kilencvenkét rubelt fizetett be a Bolsevik Segélypénztárba. De százhármát rabolt!! Százhármát, Natasám drágám!

ki-ki teszi újra a dolgát. Kormányoznak, ácsolnak, takarítanak, örködnek, halásznak, vitorlát húznak le-fel, stb. Elég mozgalmas a háttérjelenet. Középen egy felfordított dézsa

MERCADER Már korábban is akartam kérdezni, senior Bronstein, hogy ismeri-e a Lavór-elméletet?

TROCKÍJ Cirkuszi mutatványok bevált műsorszáma, Don Cristóbal. Beültetnek egy bohócot egy lefordított dézsába, lenyomják a víz alá, majd tíz Mi atyánk múlva fölengedik és kész a hatás. A kádban rekedt levegő megóvjá a benne kuporgót a fulladástól. Csak mélyre nem szabad eresztetni a kádat, mert felborul a felhajtóerőtől. A dézsa-bohócok korán is halnak mind.

MERCADER Nagyon sajnálatosnak tartom, senior Bronstein, hogy Toscanelli mester tudományos axiómájáról önnek a barcelonai mutatványosok jutnak az eszébe!

TROCKÍJ A Föld gömbölyű, Don Cristóbal!

MERCADER Tudom, hogy már önnek is eszébe jutott, félre ne értse, nem saját ötletemként akarok előhozakodni vele, de támogatom a tervét, senior Bronstein.

TROCKÍJ (ilyen terve nem volt) A tervemet... Don Cristóbal?

MERCADER Hogy hazaindulásunk előtt gyűjtsünk mintákat. Kőzeteket, növényi és állati maradványokat a tenger fenekéről. Ezeket aztán otthon összehasonlíthatjuk majd azokkal, amelyeket önök hoztak az apjával Kínán át.

TROCKÍJ Azonnal leküldöm a Gyöngyhalász Gomezt, Don Cristóbal. *(kiáltana neki fel az árbocra)*

MERCADER Nagyon sajnálatosnak tartom, senor Bronstein, hogy a Toscanelli - féle hidrológia kutatás elméletét egy pondró-halással akarja megvalósíttatni. Arról nem is beszélve, hogy senor Gomez nem tagja a Hajótanácsnak, így hát gyűjteményét nem is tekinthetnénk hitelesnek.

TROCKÍJ Alvarez!! Igen, őt leengedjük, Don Cristóbal.

MERCADER Helyes, senor Bronstein. Ugye... senor Alvarez példás családi életet él. Tudja, mielőtt hőst csinálunk belőle, körül kell járni a múltját, hogy irigyeinknek ne hagyjunk támadási felületet.

TROCKÍJ Harmonikus házasságban él Juanitával, Don Cristóbal! Igaz, ugyanilyen kiegyensúlyozott volt Pilárral, Carmennel és Evitával is a házaselete... valóban... talán küldjünk mást.

MERCADER És ön, senor Bronstein?!

TROCKÍJ *(megijed)* Éppen kérni akartam, Don Cristóbal! Bár, sajnálatos módon klausztrófóbiában szenvedek, úgyhogy én, mint orvos nem javasolhatom magamat.

MERCADER Üljön bele senor Bronstein!

TROCKÍJ Egy káposztásdézsaába?

MERCADER Előbb fordítsa fel!

TROCKÍJ *(felfordítja)* Üljek bele?

MERCADER Most még csak így, szájával fölfelé!

TROCKÍJ *(belemászik, fél)* Jó kád. Tölgy!

MERCADER Milyen érzés, senor Bronstein?

TROCKÍJ Sajátságos, Don Cristóbal. De megtudhatnám, mit kíván tőlem?

MERCADER *(körbejárja, kopogtatja a dézsát)* Egyik-másik hajósomat meggyötörte az út. A skorbut, a sárgaláz... de hisz tudja... Azt akarom, senor Bronstein, hogy nyugtassa meg őket.

TROCKÍJ *(ki akar szállni, de Mercader tekintetével visszaparancsolja)*

MERCADER Nyugtassa meg a kétkedőket, hogy célbaértünk! Meséljen nekik gyerekkori indiai élményeiről! Valami színes történetet Suhanó Nyíl nagyfőnökről. Amikor még pusztakézze taglózta le a bivalyokat. Kötél nélkül kúszott a szirtre és hátulról cserkészte be a pumát. Meséljen róla bármit! Az se baj, ha igaz.

TROCKÍJ Bocsásson meg, Don Cristóbal, de...

MERCADER Valami anekdotát a mesés kincsekről!

TROCKÍJ Nem tehetem, Don Cristóbal.

MERCADER Ez sokkal személyesebb és megnyugtatóbb volna, mintha nyálkás csigák, kúszó férgek, otromba kavicsok bizonyítanák ittjártunkat.

TROCKÍJ Nem tudom, hogy hinnének-e nekem, Don Cristóbal.

csend

MERCADER Tegye meg, Bronstein!

TROCKÍJ Nem hiszem, hogy meghallgatnának, Don Cristóbal.

MERCADER A királyért, Kasztíliai Izabelláért és Aragón Ferdinándért!

TROCKÍJ *(hallgat)*

MERCADER A hajóstársaiért!

TROCKÍJ *(hallgat)*

MERCADER A családja kedvéért!! *(csend)* A gyerekeiért, senor Bronstein!!

TROCKÍJ *(őszintén, önváddal, körben Trockája, aki eddig takarította matróz-ként a hajót, őszintén, halkán sírni kezd)* Nekem nincsenek gyerekeim.

MERCADER Hát Nyina?

TROCKÍJ Akár a krimi rózsa. Olyan volt. Nyinámat tuberkulózisban vesztettem el. Elintézttem a gyógykezelését, csak nem kapott vízumot, amiért az apja vagyok. Huszonhat éves volt... de én írtam neki. A GPU visszatartotta a leveleimet, de én írtam neki. És ő tudta, hogy én írok neki, még ha nem is kapta kézhez azokat.

MERCADER És Zinaida Volkova?

TROCKÍJ Zinámat öngyilkosságba kergették. A férjét agyonlőtték, a kisfiát állami gondozásba vették, harminc éves volt. Nem írtam neki, mégis halálragyötörték.

MERCADER És Szergej?

TROCKÍJ Neki soha nem írtam pedig, mégis beperelték. Száműzték, majd agyonverték. Pedig nem is írtam neki!!

MERCADER És Lev Szedov? *(Trockája hangosan zokog)*

TROCKÍJ Őt két éve mérgezték meg Párizsban. Minden írásomat publikálta. Ő volt a legjobb. Fiú. Ifjúmunkás és forradalmár. Sudár, akár egy odesszai nyírfá. Harminckét éves volt.

csend

MERCADER Tehát nem. Pedig újabb megbízatás várna önre. Elnököt keresek az India-Hispán Baráti Társaság élére.

mindenki felsorakozik, félkörben a dézsa körül. Trockij ki akar szállni belőle, de Mercader visszaparancsolja a tekintetével

És, bár alávetem magam a hajótanács döntésének, én magam olyan emberre szavaznék, aki ismeri mind a két nép nyelvét, szokásait, múltját. Ezért senor Bronsteint látnám szívesen a Társaság élén.

MIND

A Föld gömbölyű, Don Cristóbal.

MERCADER

Van-e ellenszavazat? *(körülnéz)* Senki. Tartózkodás? Senki. Mielőtt azonban senor Bronsteint megszavaznánk, egy alaptalan, de mégiscsak a Hajótanács elé kívánczó bejelentést kell tisztáznunk beiktatása előtt. Senor Bronstein!

TROCKÍJ

A Föld gömbölyű, Don Cristóbal!

MERCADER

Nem mintha foglalkoznék mindenféle rémhírekkel, de az egyik hangulatjelentésben azt olvastam, hogy ön... hogy ön hazug.

MIND

(felzúgnak a védelmében)

MERCADER

Hogy ön szélhámos.

MIND

(felzúgnak a védelmében)

MERCADER

Hogy ön... közönséges kalóz.

MIND

(felzúgnak, de már megoszlik a véleményük)

MERCADER

Informátorom azt állítja, hogy Levi Dávid Bronstein soha nem járt Indiában.

MIND

(felhördülés)

TROCKÍJ

Apámmal két alkalommal is eljutottam Indiába, Don Cristóbal.

MERCADER

Én elhiszem.

TROCKÍJ

Kínán át, Don Cristóbal.

MERCADER

És beszél a nyelvüket.

TROCKÍJ

Minden szavukat értem.

MERCADER

Mi megbízunk önben, senor Bronstein. De, kérem mutassa meg az indiánok képviselőjének is. *(rámutat egy indiánra)* Mutasson be neki valami emléket, amit gyerekkorában kapott tőlük.

TROCKÍJ

Sajnos...

MERCADER

Na! Egy gyöngyfüzért.

TROCKÍJ

Nincsen...

MERCADER

Egy nádsípót.

TROCKÍJ

Nincsen.

MERCADER

Egy csontfaragást.

TROCKÍJ

Az sincs.

MERCADER

Vagy énekeljen neki törzsi énekükből!

TROCKÍJ

Nem ismerem az éneküket.

MERCADER

Vagy táncoljon rítustáncaikból!

TROCKÍJ Nem ismerem a táncaikat.

MERCADER Vagy csak beszélgessen el vele. Kérdezze meg, hogy van.

TROCKÍJ Nem beszélem az ő nyelvüket.

MERCADER Vagy tanítson meg bennünket a farkasfogó csapda hurkolására!

TROCKÍJ Magam léptem bele, Don Cristóbal...

MERCADER Vagy mondjon egy imát... Bronstein.

csend

Igen! Azt hiszem, mégiscsak igaza van, senor Bronstein. Merülő-expedícióját mégiscsak kénytelen vagyok engedélyezni. *(a hajósokhoz)* Senor Bronstein ugyanis arra kért az imént, hogy ő királyi felségei, Izabella és Ferdinánd királyok...

MIND A Föld gömbölyű, Don Cristóbal!

MERCADER ...színe elé ne mende-mondákkal, hanem tudományos bizonyítékokkal menjünk. Figyelmembe ajánlotta Toscanelli mester hidrológiai találmányát, a mélymerülőt. Leengedjük senor Bronsteint, hogy mintákat gyűjthessen ittjártunk bizonyosságául.

közben leeresztenek egy kötelet a dézsa fölé. Mindenki felmegy, belekapaszkodik, hogy majd leengedjék benne, mintha akasztanák. Közben lejött Sylvia és felment Mercader

TROCKÍJ *(felfordítja a dézsát, alábújik, nem látszik)* Engedhetitek!

SYLVIA Várj, Bronstein. Előtte szeretnék megvizsgálni.

TROCKÍJ Már megint?

SYLVIA Most az egészségi állapotodat. Mégiscsak mélyre merülsz!

TROCKÍJ Nem bánom.

SYLVIA De... megkérnélek egy szívességre!

TROCKÍJ Tudom, Alvarez. Hozzak gyöngyöt a feleségednek.

SYLVIA Nem!

TROCKÍJ Kagylót?

SYLVIA Arra kérlek, inkább vizsgálj meg magad te! Elvégre te vagy az orvos.

TROCKÍJ Jól tartom magam. *(megkopogtatja a dongákat)* Viszont ez a dézsa... megkérnélek, te meg vizsgálj meg ezt a kádat! Elvégre te voltál bognár, mielőtt tengernagy lettél.

SYLVIA *(körbepogtatja)* Maga a dézsa nem fog szétesni.

TROCKÍJ Megnyugtattál, Alvarez.

SYLVIA Te is, Bronstein.

TROCKÍJ Jó! Akkor...

SYLVIA Várj! A... fogaid egészségesek?

TROCKÍJ Mind a harminckettő. Úgyhogy...

SYLVIA Várj! A ...szemedre nincs panaszod?

TROCKÍJ Hiszen én láttam meg a partot! Úgyhogy...

SYLVIA Várj! Az elmeállapotod?

TROCKÍJ Hiszen én láttam meg, hogy ez nem az a part! Úgyhogy...

SYLVIA Várj! A ...vérfertőzésod?

TROCKÍJ Majd a mélység kiegyenlíti. Engedhetek, Alvarez!

SYLVIA Csak azt akarom mondani, szeretném, ha tudnád, hogy én mindig barátod voltam.

TROCKÍJ Ahogy én is neked.

SYLVIA Csak akkor berúgtam.

TROCKÍJ Mással is megesik, Alvarez.

SYLVIA „Mással is megesik”. Hiszen majdnem följelentettelek! Te védtél meg tőle! Azzal, hogy föladtad magad, amikor én azt kiabáltam tántorogva, hogy „idegen van a hajón!” És nem hagytál nekem időt, hogy megnevezzek, mert kiálltál a fedélzetre, és válaszoltál Don Cristóbalnak. Ott álltál és annyit mondtál: én vagyok.

TROCKÍJ Részeg voltál, Alvarez. Azért történhetett.

SYLVIA Nem igaz, Bronstein! Nem ittasan súgtalak be, hanem leírtam magam, hogy legyen erőm föladni téged. Értsd meg! Elfogyott a káposztánk, Bronstein. Megavasodott a zsírunk, Bronstein! Zsizsikes lett a babunk, Bronstein!! Tizedelt a skorbut. Nem mentség, tudom. De akarom, hogy tudjad, mielőtt elmerülsz, Levi Dávid.

TROCKÍJ *(csend)* Én be sem rúgtam, Alvarez. Mégis följelentettelek.

SYLVIA Mit csináltál?!

TROCKÍJ Kétszer is. Először azt írtam rólad, lopod a tojást.

SYLVIA Tojást?!

TROCKÍJ Tizesével.

SYLVIA De hisz nem is hoztunk magunkkal tojást. Se tyúkot.

TROCKÍJ Tudom. De valamit mégiscsak jelentenem kellett rólad!

SYLVIA Kellett?!

TROCKÍJ Hetente egyszer.

SYLVIA Kinek?!!

TROCKÍJ Don Cristóbalnak.

SYLVIA De miért, Bronstein?!!!

TROCKÍJ Most már mindegy, elmondhatom. Indulásunk elején Don Cristóbal megbízott a belső elhárítás megszervezésével.

SYLVIA Téged?!!! Téged bízott meg vele?!!!

TROCKÍJ Mit tehettem, Alvarez? Megbízott, én pedig jelentgettem.

SYLVIA Hiszen én vezettem a belső elhárítást!!! Én írtam hetente jelentéseket!!! Én kutattam az eltűnt hajós után!!!

TROCKÍJ Hát téged is...?!!!

SYLVIA És téged is...?!!!

TROCKÍJ Akkor mindnyájunkat figyeltetett.

SYLVIA Mindnyájan egymást figyeltük egész úton!

TROCKÍJ Pedig én egy ideig hittem Don Cristóbalnak.

SYLVIA Ahogy mi is, mindahányan.

TROCKÍJ És azt se bánnám, hogy figyeltetett, csak vitt volna el bennünket Indiába!

SYLVIA De hisz itt vagyunk, Bronstein!! Ha bele is roppantunk mind, de itt vagyunk!!

TROCKÍJ Eltévedtünk, Alvarez. Ez nem India.

SYLVIA Nem igaz!! Hazudsz!! A gyűlölet beszél belőled!! Meghurcoltatásod vette el az eszedet!! Jó! Igaz. Vétkeztünk ellened. De bosszúból nem kérdőjelezheted meg utunk sikerét!! A törvényt nem mi hoztuk ellenetek, Bronstein!! És te sem Torquemada ellen fordulsz, hanem Cristóbal ellen?!!! A dézsa sötétjében sem lehetsz olyan vak, hogy ne lásd be, Bronstein!!

TROCKÍJ De mit, Alvarez?!

SYLVIA Hogy mit vétesz! Ellenünk!!

TROCKÍJ Én nem alkudozom!! És nem árusítom ki az igazságot!!

SYLVIA Te csak meg akarod személyesíteni azt. Mások pedig veled kufárkodnak, te szerencsétlen!! Mit gondolsz? Hitler...*(helyesbít)* mit gondolsz, Torquemada minden ok nélkül hagy téged velünk utazni a Santa Marián?

TROCKÍJ Én nem kértem tőle... *(most érti meg)* tőle kegyelmet.

SYLVIA Mégis megkegyelmez majd neked. Neked, Bronstein. Nem a fajodnak, nem a népednek, csak neked!! De nehogy azt hidd, hogy te kellesz neki, Bronstein!! Csak a te igazságod, amíg Sztálinnal... *(helyesbít)* amíg Cristóballal szemben állsz!!

TROCKÍJ Torquemada tisztel engem!! És Cristóbal is!!

SYLVIA Don Cristóbal ma téged küld alá! Holnap engem, mert tudja, hogy én is tudom a titkát! Tőled tudom. Aztán Gomezt küldi. Sorban, mindenkit, akivel beszéltél róla. Vagy ha nem is beszéltél, csak beszélhettél volna vele. Vagy csak ismerted! Vagy csak azt hiszi, hogy ismerted.

csend

Holnap majd én merülök alá, mégpedig miattad. De most előre-küldöm a hóhéromat!! *(int fölfelé, hogy engedhetik, de Trockij felborítja a dézsát és vele együtt a jelenetet is. Kimászik alóla)*

TROCKÍJ

Ageloff kisasszony!!!

SYLVIA

Mi a baj, Lev Davidovics?

TROCKÍJ

(jelzi némán, hogy mostantól nem barátok)

SYLVIA

Bocsánat. Mi baj van, Trockij elvtárs?!

csend

SYLVIA

Mi baj van, kérem?

TROCKÍJ

(halkan) Hát maga is?

SYLVIA

Mit csináltam, kérem?

TROCKÍJ

Mindenki elárul egyszer?

MERCADER

Sylvia csak mondta a szerepét, Trockij elvtárs.

TROCKÍJ

De nem az én szövegkönyvem alapján!

MERCADER

Kicsit átírtam a végét, Trockij elvtárs.

TROCKÍJ

Kicsit, Mercader?! Hogy jön ide Hitler meg Sztálin?!! Ráadásul a visszájára fordított benne mindent. Mert maguk nem értik az én drámámat!!

TROCKÁJA

(szólni akar Mercader védelmében)

TROCKÍJ

Te meg főleg nem!!

SYLVIA

(szólna Trockája védelmében)

TROCKÍJ

(ránéz, ezzel leinti. Csend) Erőltetitek ezt a Torquemadát. Torquemada-Hitler csupán a zsidó Bronsteinre veszélyes. De Cristóbal-Sztálin! Az! Az magára Bronsteinre!

MERCADER

Mert Cristóbal is... és Sztálin is tudja, hogy Bronstein a helyére tör!

TROCKÍJ

(kifakad) Csak a saját helyemre!! Mert az az én helyem!!! Engem nevezett meg utódjának Lenin, nem pedig Sztálint!!! Engem jelölt ki!!! Engem!!! Sztálin csak bitorolja a forradalmat!!! Az én forradalmamat!!! Az én permanens forradalmam!!! Az enyém!!! Az enyém!!!

Trockája halkan, de erélyesen kitessékel mindenkit a színpadról. Trockij és Mercader kettesben maradnak. A szín pillanatok alatt dolgozósobává változott. Hosszú csend után

TROCKÍJ

Sajnálom, hogy ennyit dolgozott a fordításon, Mercader elvtárs.

MERCADER

Örömmel tettem, Trockij elvtárs.

TROCKÍJ

(a kandalló tüzebe dobja a drámát) Jó szelet, Kolombusz!

MERCADER

(nem lepődik meg)

TROCKÍJ

(ezen meglepődik) Maga tudta, Ramón?

MERCADER

Amint elolvastam... *(bizalmasan szólítja)* Lev Davidovics.

TROCKÍJ Miből jött rá?

MERCADER Gyanítottam, hogy nem akar ezzel a komédiával abban az országban előhozakodni, amely menedékjogot adott önnek. Éppen Mexikóban, ahol Kolombuszt nemzeti hősként ünneplik. És gondoltam, hogy Berlinbe sem akarja elküldeni ma, 1940. augusztus 20-án. Ott a Bronstein név nem hangzik túl jól mostanság. A Trockij pedig Moszkvában. Ma ön, hogy úgy mondjam, nem színpadképes a világban, Lev Davidovics!

TROCKÍJ Rossz korban élünk, Ramón.

MERCADER Vagy rosszul éli a kort, Lev Davidovics.

TROCKÍJ De Natasa legalább hisz abban, hogy november 7-én újból engem ünnepelnek. November 7-éig él benne a remény, hogy együtt ünnepelhetjük Forradalmunk születésnapját a sajátoméval. Újraszületésem napjával.

MERCADER Az ön felesége hős, Lev Davidovics.

TROCKÍJ Az én feleségem mártír.

MERCADER Kinek az áldozata? Ki tette tönkre? *(halkan)* Lev Davidovics tette tönkre.

TROCKÍJ A XX. század!

MERCADER Gondolja?

TROCKÍJ Mi más tette volna?!

MERCADER És Nyina?

TROCKÍJ Az ördögé. A Sztálin nevű ördögé!

MERCADER És Zinaida?

TROCKÍJ Zinám is!

MERCADER És Szergej?!

TROCKÍJ Szerjózsa is!!

MERCADER És Lev Szedov?!!

TROCKÍJ Mind a négy gyerekemnek az ördög miatt kellett meghalnia!!! Mindenkimnek!!! De kicsoda maga, Mercader?!!! Szent Péter, aki eldönti, ki jut a pokolra és ki a mennyországba?!!! *(rosszul lesz, leül)*

MERCADER Én csak a tömjénfüst vagyok, Lev Davidovics. Az ördögűző tömjénfüstje.

csend

TROCKÍJ *(felveszi asztaláról a két pisztolyt, nézegeti, majd elteszi a fiókba őket)* Na de! Sylvia mondta, hogy hozott nekem valami olvasnivalót. *(már szól az Internacionálé. Mercader előveszi, átadja az írást. Trockij leül, többet már nem néz fel, nem néznek egymásra. Mercader a háta mögött áll)*

MERCADER Megengedi, hogy belenéznek a könyvébe, Lev Davidovics?

TROCKÍJ *(olvas, csak bólint, hogy: igen)*

MERCADER *(kezébe veszi az első oldalt, a többi a kandallóba dobja. Olvas)*

TROCKÍJ „A Szovjetunió nevében...”

MERCADER „A grúz Joszif Visszárionovics Dzsugasvilli...”

TROCKÍJ „... a zsidó Lev Davidovics Bronstein...”

MERCADER „...mozgalmi nevén: Sztálin...”

TROCKÍJ „...mozgalmi nevén: Trockíj...”

MERCADER „...akit már Lenin is Júdásnak nevezett...”

TROCKÍJ „...akit már Lenin is Júdásnak nevezett...”

MERCADER „...megcsúfolta a dolgozó népet...”

TROCKÍJ „...megcsúfolta a dolgozó népet...”

MERCADER „...lejáratta az internacionalizmust...”

TROCKÍJ „...lejáratta az internacionalizmust...”

MERCADER „...elárulta a proletárforradalmat...”

TROCKÍJ „...elárulta a proletárforradalmat...”

Mercader felemeli jégcsákányát. Az Internacionálé már elviselhetetlenül hangosan szól. Ahogy Mercader sújt, a gramofon kivágja a biztosítékot. Hirtelen hosszú csend és sötétség

függöny